

Novice

dj. vrtička Rožica, Veliko Trgovišče

Hižica
Broj 9
Vejača 2020.

ISSN 1849-6431

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIKA.....	2	IZ ODGOJNE PRAKSE DRUGIH VRTIĆA	
		Autonomija djeteta u kurikulumu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.....	34-36
IZ ODGOJNO OBRAZOVNE PRAKSE DV ROŽICA		Konstruktivna igra u vrtiću-mali graditelji.....	37-39
Likovni razvoj od najranije dobi.....	3	MALI VOLONTERI - DJV „NAŠA RADOST“ PREGRADA.....	40-41
Boravak na zraku jasličke djece.....	4-5	MEDIJSKI ODGOJ - OD PROJEKTA „ZDRAVOLJUPCI NA RABU“ DO PROJEKTA “SAY HELLO TO THE WORLD/ SAY HELLO TO THE WORLD”- “Pomašimo po Hrvatskoj”	42-46
Dijete i slikovnica.....	6-7	Partnerstvo s roditeljima:.....	47-48
Suradnja s roditeljima- individualni razgovor.....	8-9	Poticanje procesa učenja djece; konstrukcija, sukonstrukcija i metakognicija.....	49-51
Kad je on mene prvi udario.....	10-11	Zdraustvena voditeljica u dječjem vrtiću.....	52-53
Osuještavanje vlastitog znanja i sposobnosti odgojitelja, radi boljeg razumijevanja procesa učenja djece	12-17	Školski listovi.....	54-55
Razgovor odraslih s djecom.....	18-19	Važnost lutke u periodu prilagodbe u mlađim jaslicama.....	56-57
Simbolička igra u mješovitoj skupini.....	20-21	Knjiga-najbolji čovjekov prijatelj.....	58-59
Stručno osposobljavanje za rad.....	22	Konstruiranje djece rane dobi.....	60-63
Važnost stručnog usavršavanja.....	23		
MALO DIJETE - VELIKI GENIJALAC.....	24-33	NOVICE IZ ROŽICE.....	64-69

Riječ urednika

Dragi naši čitatelji, nakon godinu dana pauze opet imate priliku uživati u čitanju naše „Hižice“. Da vas podsjetimo, prošle godine su se djeca okušala u stvaranju „Šarene slovarice“ koja je zaista prekrasno izgledala, a i bila od koristi budućim školarcima. Bila je to godina obilježavanja desete godine postojanja našeg urtića Rožica.

Sada nastavljam s našim akcijskim istraživanjem odgojne prakse i otuda zanimljivi tekstovi ne samo iz našeg urtića već ima priloga i iz drugih urtića. Ovoga puta u časopisu imamo članak i iz osnovnoškolske prakse što je sigurno obogatilo našu publikaciju jer se priprema školskog časopisa može gledati iz nekog drugog rakursa. Ova godina je jako važna za nas jer se urtić proširuje za nove dvije odgojne skupine čime će se bitno smanjiti lista čekanja za upis djece u urtić, te zaposliti novo osoblje.

Očekujemo da će obilježavanje jedanaeste godine proteći između ostalog i u korištenju novog pro-

stora. Još je jedna novost obogatila život i rad našeg urtića. Općina Veliko Trgovišće zahvaljujući zajedničkim sredstvima s Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku uredila je i opremila novim spravama naše malo dvorište čime se unaprijedila kvaliteta boravka na zraku.

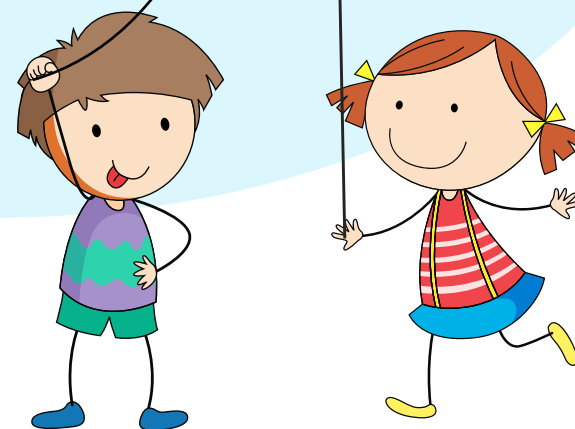
Koncepciju časopisa malo smo izmijenili ove godine jer smo zbog količine teksta dali priliku prvenstveno odgojiteljima i stručnim su-

radnicima praktičarima da iznesu svoje viđenje i samorefleksiju odgojne prakse. To ne znači da roditelji neće ove godine imati priliku dati svoj doživljaj roditeljstva i dati savjet vezan uz odgoj djece, suradnju s urtićem i slično. Njima ćemo dati priliku da napišu nešto u brošuri koju ćemo pripremiti pred kraj odgojno-obrazovne godine.

Novice iz Rožice ponovno su našle svoje mjesto u časopisu baš kao i kutak za djecu: „Malo dijete-veliki genijalac“. Prepuštamo vas sada čitanju „Hižice“ i uživajte.

Gordana Paulinić, ravnateljica

Iz odgojno-obrazovne prakse DV ROŽICA

Likovni razvoj od najranije dobi

Dječje odrastanje nezamislivo je bez likovnog izražavanja. Kada će se i kako dijete zainteresirati za crtanje, vrlo je individualno. U nekima se umjetnik rađa već s godinu dana, u nekima kasnije. Likovnost ne počinje samo crtanjem i slikanjem. Već od najranije dobi dijete modelira (kruh, tijesto), gradi (igračkama, kockama), piše prstom (po pijesku)... Sve su to počeci

dječjeg likovnog stvaralaštva. Kao odgojitelju, provođenje likovnih aktivnosti, sastavni je i svakodnevni dio mog posla. U radu s djecom urtičke dobi, mogućnosti su neograničene - od tema do tehnika. Ove pedagoške godine, radeći u jaslicama, našla sam se pred velikim izazovom. Kako provesti likovne aktivnosti s djecom od 1 do 2 godine? Lako je s olukama i drvenim bojicama. A što s vodenim bojama, temperama i slično? Ponuditi djeci jasljičke dobi tempere, zahtijeva od odgojitelja veliku angažiranost. Treba sve zaštititi - djecu, stolove, podove... Treba pripremiti boje, kistove, papire, čašice s vodom... Treba to poslije sve počistiti, oprati, pospremiti... A za vrijeme aktivnosti treba voditi brigu da su sva zainteresirana djeca uključena, da ne proljevaju vodu, ne slikaju po tuđim papirima ili jedni po drugima... i u konačnici, da ne idu kući baš

„u bojama“ od glave do pete. Bitno je ostvariti cilj - da djeca uživaju u slikanju i vide rezultat svoga rada. Uz pomoć kolegice, upustili smo se u avanturu slikanja temperama. U kupaonici smo opremili - likovni centar. Neki su odmah uskočili u svijet boja, dok su neki oprezno promatrali sa strane. Na kraju su svi željeli isprobati svijet boja. Većini je to bio prvi susret s temperama. Bilo je svega - boje posuda, suza zbog prolivene vode, zaprljanih prstića, boje na

hlačama... ali - bilo je i smijeha i puno dobre zabave. Tako smo otvorili urata u jedan novi svijet mašte i istraživanja.

Likovnim izražavanjem, dijete pokazuje svoje osjećaje, doživljaje, razmišljanja... Bitno je da mu se ne nameću pravila, ono mora biti slobodno i spontano kako bi razvijalo svoju maštu i kreativnost. U likovnom procesu, dijete otkriva svoje vlastite potencijale, jača svoje samopouzdanje, stvara i uči. Ono s nama komunicira svoj likovni jezik, a mi ga osluškujemo i odgovaramo na njegove potrebe.

Odgovornost, Martina Lež

BORAVAK NA ZRAKU JASLIČKE DJECE

Prisjećam se rujna i listopada ove pedagoške godine u jasličkoj skupini. Spremanje za odlazak na urtičko dvorište - prava je avantura. Izuvanje i spremanje papučica u pravi ormarić, odijevanje jaknica. Pritom treba paziti da smo sui na broju, da netko ne odluta u kuhinju ili računovodstvo, ili, u „gorem“ slučaju, kupaonicu i „opere“

rukaviće do laktova. „Rekuiziti“ - dude, bočice, dekice, krpice, omiljene igračke - bili su obavezni! „Teta“ je morala znati što je čije, i što prije dodati uplakanom djetetu i zagrliti ga, da osjeti utjehu i pripadanje novoj sredini. Nemojte misliti da smo se sui spremali u isto vrijeme. Podijelili smo se u dvije grupe, tako da je u jednoj bilo najviše devetero djece. Tako je

bilo lakše njima, a i nama odgojiteljima. Na dvorištu je svako dijete našlo prostor za sebe, sui su se lijepo rasporedili i sami izabrali aktivnosti prema vlastitim željama i interesima. Na prvom mjestu bio je pješćanik, zatim vozila/guralice, tobogani, ljuljačke, priče i slikovnice koje čita odgojitelj, kocke. U ostale se aktivnosti djeca nisu uključivala, ili rijetko. Djeci

je cijelo vrijeme bilo dostupno voće i voda. Rijetko je koje dijete tražilo utjehu, da ih odgojitelj nosi, bilo je dovoljno primiti ga za ruku i šetati se ili ljuljati.

Sada su se djeca već naviknula na jaslice i dnevi ritam aktivnosti. Sama spremanje svoje stvari u ormariće, a u sobi dnevnog boravka imamo mjesto na kojem stoje djeci nadohvat ruke. Spremanje za boravak na zraku je olakšano jer neka djeca sama spremanje papučice i uade čizmice, jaknice i hlače, kape i šalove iz ormarića. Ovisno o vremenskim uvjetima/temperaturi zraka, uani smo oko pola sata. Omiljene aktivnosti su: istraživanje okoline - zemlja, led, snijeg, grane; puhanje balona od sapunice; igre u kolu; prigodne pjesmice s pokretom; vožnja biciklima i guralicama; spuštanje na toboganu; oponašanje kretanja životinja; igre loptom. Spremanje i odlazak na zrak djeci su postala omiljena aktivnost. Za igru zimi ne koristimo cijelo dvorište, već samo dio ispred jasličke sobe. Djeca starijih skupina borave na školskom igralištu.

Za vrijeme boravka na zraku djeca pokazuju prirodnu radoznalost i želju za istraživanjem. Omogućujemo im da sami biraju čime će se baviti i s kime će se igrati. Napreduju i razvijaju

ju se na suim razvojnim područjima. Boraukom na zraku djeca zadovolje potrebu za kretanjem, što nije u potpunosti moguće u zatvorenom prostoru. Treba voditi računa o odjeći i dijete odjenuti primjereno vremenskim uvjetima. Trenutno sve aktivnosti planiram u suradnji s kolegicom iz skupine. Kada na dvorištu borave i djeca iz drugih skupina, planiranje se proširuje na više odgojitelja.

Odrasli bi trebali shvatiti koliko je važno za pravilan rast i razvoj djece da ona što više borave na zraku i iskoriste blagodati naše čiste prirode.

Odgojiteljica , Božica Kalauz

Dijete i slikovnica

Slikovnica je serija slika prilagođenih mogućnostima djece, koje mogu i ne moraju biti tematski povezane (Petrović - Sočo, 1997). Čitanje i pričanje priča ima važnu ulogu u životu djeteta predškolske dobi. Osoba koja čita, odgojitelj ili roditelj, s djetetom uspostavlja povezanost i osjećaj bliskosti. Dijete se sretno i ispunjeno jer smo mu poklonili svoje vrijeme i pažnju.

Slikovnica je prva djetetova knjiga. Uvodi ga u svijet literarne umjetnosti, no njena uloga nije samo doživljajna, već i spoznajna. Zbog toga nije svejedno kakve ćemo slikovnice čitati djetetu. Sadržaj i slika slikovnice imaju svoju funkciju, koja se mijenja usporedno s razvojem djece. Manjem djetetu trebaju slikovnice s više slika i malo teksta - jer ono stječe informacije i uči gledajući slike i povezujući ih s onim što vidi u okolini. Starijem djetetu tekst postaje važniji (Crnković, 1990).

Autorice D. Zalar, M.Schlosser i V.Boštjančić (2008) objašnjavaju kako se mogu prepoznati dobre

slikovnice. Kako bismo odabrali dobru slikovnicu potrebno je obratiti pažnju na njihovu kua-

litetu, posebice kako se kupuju. Kvaliteta slikovnice procjenjuje se prema pedagoškim i estetskim

kriterijima, a na njih utječu tekst, ilustracije, oprema i njihova usklađenost. Tekst dobre slikovnice treba biti prilagođen djetetovoj sposobnosti razumijevanja poruke koju prenosi - zanimljiv, smislen, pisan jasnim i pravilnim jezikom. Ilustracije trebaju biti skladnih boja i estetski urijedne, realne kad objašnjavaju pojmove, a maštovite kad obogaćuju doživljaj. Slikovnice trebaju biti čvrste, bez oštrih dijelova kartona, a slova jasna i dovoljno velika. Imena ilustratora, autora i drugih stručnjaka navedena su na naslovnici. Ako pak nema imena, vjerojatno je riječ o slikovnici koja nema veliku umjetničku vrijednost.

Često mi djeca jasličke dobi donose razne slikovnice koje bi uoljeli da im pročitam. Uvijek pažljivo provjerim jesu li te slikovnice prilagođene njihovoj dobi. Neki od njih su zainteresirani za sam sadržaj slikovnice, dok neki samo sjede, listaju i pažljivo prate fotografije. I jedno i drugo od iznimne je važnosti jer tako neka djeca bogate svoj vokabular dok druga uježbaju finu motoriku.

Čitanje i pričanje priča jako je važno za cjelokupan razvoj djeteta. Dijete kroz slikovnice otkriva novi svijet, bogati svoj rječnik i razvija maštu. Također, slikovnica pokazuje djetetu odnose među ljudima i pomaže u sposobnosti pamćenja i zapamćivanja.

Stoga je važno čitati djeci već od najranije dobi.

Literatura

1. Crnković, M. (1990). Dječja književnost: priručnik za studente i nastavnike, 10. izd. Zagreb: Školska knjiga.
2. Petrović – Sočo, B. (1997). Dijete, odgajatelj i slikovnica. Zagreb: Alinea.
3. Zalar, D., Boštijančić, M., Schlosser, V. (2008). Slikovnica i dijete: kritička i metodička bilježnica. Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga.

Odgojiteljica, Kristina Žitnik

Suradnja s roditeljima- individualni razgovor

Dobra suradnja odgojitelja i roditelja djetetu pojačava osjećaj sigurnosti i vlastite vrijednosti. Vodeći se tom tezom, važno je da se odgojitelj i roditelj prethodno međusobno dobro upoznaju te izgrade povjerenje - kao osnovu buduće suradnje.

Temelj za stvaranje povjerenja između roditelja i odgojitelja je istinsko obostrano razumijevanje, poštovanje i briga za potrebe djeteta. Informiranost roditelja o djetetovu životu u vrtiću, također čini osnovu za stvaranje povjerenja. Roditelji se međusobno razlikuju (neki su komunikativni i društveni, drugi su zatvoreni i šutljivi) i svoju zainteresiranost za zbivanja u vrtiću pokazuju na različite načine, ali zadaća

nas odgojitelja jest da uspostavimo zajednički jezik sa svakim roditeljem pojedinačno.

Odgojitelj - profesionalac je inicijator suradnje s roditeljima, ako inicijativa nije obostrana, i on je odgovoran za kreiranje suradničke atmosfere.

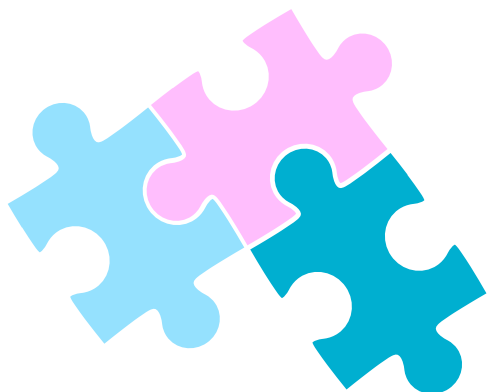
Partnerstvo se temelji na komunikaciji, a da bi ona bila uspješna - roditelji moraju imati zajednička polazišta.

Roditelja na suradnju s vrtićem motivira potreba da prati razvoj svog djeteta, daje ili prima informacije i izravno ili neizravno dobije pomoć u rješavanju određenog problema.

Kao inicijatori dobre suradnje, mi odgojitelji dva puta godišnje roditeljima nudimo listu za individualne razgovore, na koju se mogu upisati ako su zainteresirani.

Individualni razgovor je metoda komunikacije, koja omogućuje roditelju da dobije informacije o djetetovu boravku u vrtiću i razvoju djeteta.

Ova se metoda pokazala vrlo učin-

kovitom, pa je velik broj zainteresiranih roditelja za individualne razgovore.

Nakon što se roditelji koji žele individualni razgovor upišu na listu, sa svakim pojedinačno dogovaramo termin razgovora.

Isto tako, individualni razgovor može predložiti odgojitelj ako kod djeteta primijetimo određeni problem ili poteškoću u razvoju.

U svakom individualnom razgovoru sudjeluju obje odgojiteljice iz skupine. Naš je zadatak da osiguramo vrijeme i priliku da roditelj izrazi svoje ideje, radosti, ciljeve i brige. Za razgovor uvijek biramo mjesto gdje će roditelj moći razgovarati - u diskreciji.

U praksi, na početku individualnog razgovora roditelju nudimo mogućnost da izrazi svoje interese; pitanje ili problem na koji traži odgovor ili rješenje. Spontanošću i nenaumljivošću u razgovoru zalažemo se za opuštenu atmosferu. Međusobnim razumijevanjem u razgovoru nudimo odgovore na ponudena pitanja te savjete za rješavanje eventualnih poteškoća ili problema.

Na svakom individualnom razgo-

voru roditelju dajemo do znanja stupanj djetetova razvoja prema razvojnim područjima (tjelesni i psihomotorni razvoj, socioemocionalni razvoj i razvoj ličnosti, razvoj govora i komunikacije, izražavanja i stvaranja, spoznajni razvoj). Pohvaljujemo ona područja razvoja u kojima dijete napreduje ili je napredno u odnosu na svoju dob i/ili upozoravamo na eventualne poteškoće ili probleme u pojedinom području razvoja.

Individualni razgovor u prosjeku traje od 15 do 30 minuta (maksimalno), a prema načelu diskrecije svaku dobivenu informaciju zadržavamo za sebe.

Individualnim razgovorom, kao i svim ostalim oblicima suradnje roditelja s odgojiteljima, roditelj razvija osjećaj pripadnosti predškolskoj ustanovi. Omogućuje mu se da promatra svoje dijete izvan obiteljskog okruženja, da bolje razumije dječji razvoj i uči o aktivnostima koje je moguće primijeniti i u obiteljskom domu.

Odgojiteljica, Antonela Puhek

Kad je on mene prvi udario

O bično upravo ovom rečenicom posvađana djeca često se obraćaju odgojiteljima, tražeći od njih da posreduju u sukobu. U takvoj situaciji odgojitelj je samo osoba koja olakšava, ali ne presuđuje. Važno je dopustiti svakom djetetu da ispriča svoje viđenje i razloge sukoba, pri čemu je važno da ga drugi ne prekidaju u izlaganju. Često, već samo slušanje drugoga smanjuje tenzije i otvara prostor za neko bolje rješenje.

Djeca u svađi i sukobima mogu biti prilično uporna u svojim nastojanjima da protivniku dokažu da su u pravu, što odrasle može često „izbaciti iz takta“. Važno je da odrasli pritom „ne izgube živce“, već mirno i odlučno razdvoje i udalje djecu na neko vrijeme, te im daju mogućnost da se smire, ali i da se vrate i nastave sa zajedničkom igrom.

U mnogim obiteljima vlada mišljenje da je sklad po svaku cijenu bolji od sukoba, no sukobljavanje je dio svakodnevice s kojom se djeca trebaju naučiti nositi. Obiteljska atmosfera, u kojoj se otvoreno i redovito razgovara o problemima i u kojoj je dopušteno poka-

zati svoje osjećaje, pa i ljutitost pojedinih članova obitelji prema drugima, može i spriječiti svađe. Mnoga djeca nisu u stanju izreći

vlastitu ljutitost, ali se prema njihovom ponašanju može zaključiti da nešto nije u redu. Najvažnije je da djeca spoznaju vlastito neza-

dovoljstvo, kako bi mogla naučiti izraziti ga u prihvatljivom obliku. U ranim godinama života dijete uči oponašanjem svog modela,

stoga je važno da odrasli budu dobar primjer djetetu.

Vještina nenasilnog rješavanja sukoba temelji se na istinskom slušanju, jasnom izražavanju želja i potreba te vještini pregovaranja. U dogovoru s djecom potrebno je postaviti jasna pravila ponašanja, objasniti zašto su važna, te koje su posljedice ako ih se ne pridržavamo. Treba izbjegavati vrijeđanje, povišene tonove i pažnju usmjeriti na trenutnu situaciju, bez iznošenja starih problema i rasprava. Također treba poticati djecu da otvoreno govore što im smeta i kako se osjećaju, te ih tako od djetinjstva učiti i razvijati prihvatljivu model komunikacije.

Svako dijete želi naklonost i ljubav svojih roditelja i ljudi koji sudjeluju u njegovom odrastanju, a odrasli mu trebaju pomoći da ono samo pokaže da zna i može drukčije. Upravo će mu vještina pregovaranja i sposobnost samokontrole biti glavna alatka u životnim izazovima.

OSVJEŠTAVANJE VLASTITOG ZNANJA I SPOSOBNOSTI ODGOJITELJA, radi boljeg razumijevanja procesa učenja djece

Kako bismo što bolje razumjeli aktivnosti djece i ono čime se bave, pratili njihovu cjelokupni razvoj, potrebno je prikupljati raznoursnu dokumentaciju.

Kroz dokumentaciju uspješnije otkrivamo prave interese djece, ono čime su najduže zaokupljena, čega se najčešće igraju, o čemu razgovaraju i na koji način uče.

Pažljivim promatranjem djece, odnosno njihovih aktivnosti, postupno razvijamo različite strategije boljeg razumijevanja i istraživanja procesa učenja djece.

Iz istog proizlazi, da ništa manje nije važno svakodnevno kontinuirano učenje i propitivanje naše vlastite odgojno-obrazovne prakse, naravno da bismo što kvalitetnije mogli razumjeti na koji način djeca uče.

Važno je osvijestiti vlastita znanja i kompetencije, a upravo taj proces osuještavanja naših vlastitih profesionalnih kapaciteta

kao odgojitelja odvija se u svakodnevnoj interakciji u radu s djecom, njihovim roditeljima, te cijelim timom koji čini našu odgojno-obrazovnu ustanovu u kojoj radimo.

Upravo u tim interakcijama dobivamo odgovore na to koliko smo zapravo stručni i kompetentni.

Put mijenjanja vlastite odgojno-obrazovne prakse U ovom izlaganju prikazat ću ukratko svoj vlastiti put, strategije kojima sam se vodila, pomogle su mi u mije-

njanju vlastite odgojno-obrazovne prakse i da bolje razumijem djecu i procese njihova učenja.

Odgojiteljica sam s tek 11 godina radnog iskustva, potpuno sujesna kako trebam još mnogo raditi na sebi, kao profesionalcu, u ovom zanimanju.

Sigurna sam kako ovdje među nama ima odgojiteljica koje primjenjuju bolje i kvalitetnije strategije i oдавно su osvijestile vlastita znanja i kompetencije, te ih izgradile, a ovo što ću danas izlagati nije im ništa novo.

Smatram i kako među nama ima onih odgojiteljica (s nešto manje, i puno više godina radnog iskustva), koje su uvjerenе da nema potrebe mijenjati vlastitu odgojno-obrazovnu praksu, te da rade najbolje što znaju i mogu.

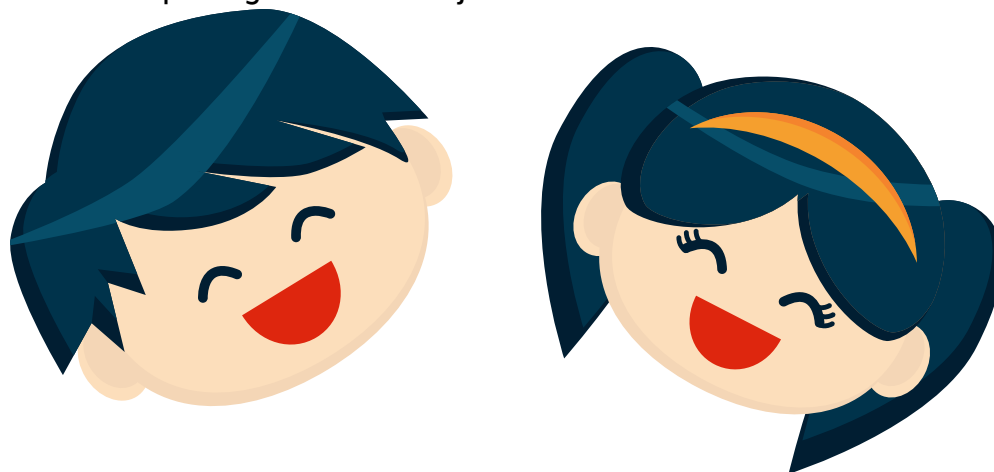
Početak mog pripravnčkog staža i cjelokupni tijek istog, nije mi bio nimalo lak, ni ugodan i ne pamtim ga po dobrom, najiskrenije.

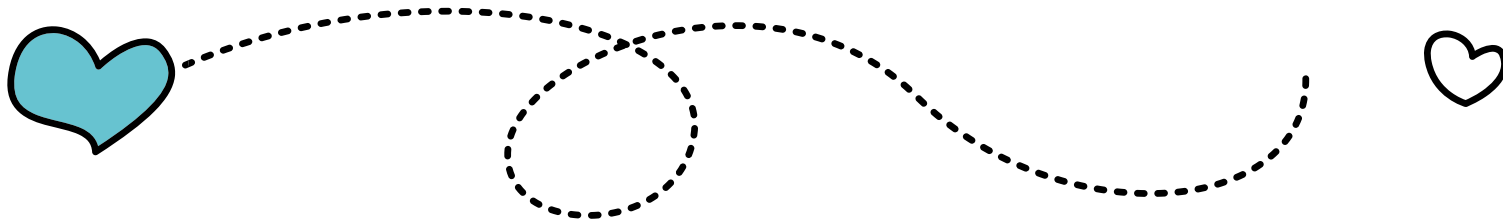
Sraz između teorijskog znanja i praktičnog bio je ogroman – mnogi od vas rekli bi: „Da, naravno pa tek ste završili fakultet.“

Da, to je točno, smatrala sam prije deset godina, no kada se okrenem unatrag i sagledam odgojiteljicu tek početnicu pa sebe kao odgojitelja danas, vidim veliku razliku.

Razliku vidim jer sam se željela ostvariti kao odgojitelj, ali nisam bila spremna raditi na osuještavanju vlastitih slabih strana, na koje mi je ukazivao stručni tim tijekom prvih godina rada.

Nisam bila otvorena za mijenja-

nje vlastite odgojno-obrazovne prakse i sve me to uvelo u jedan krug koji je, zapravo, bio stagniranje, ali ja to nisam vidjela tako.

Naprotiv, smatrala sam da radim dobro i najbolje što mogu i znam.

Konstruktivne kritike, kao naprimjer - nedostaje vam životnog elana,

imate raditi na razvoju komunikacijskih vještina s djecom i njihovim roditeljima, dokumentirajte i pratite rad djece da biste bolje i lakše razumjeli njihovo učenje, kako biste znali postaviti jasne ciljeve učenja svakog djeteta, a time i odrediti konkretne razvojne, zadaće,

poradite na unapređenju prostorno-materijalnog konteksta prateći njihove interese, a ne svoje.

Sve to doživljavala sam kao napad i negativnu kritiku.

Dakako, imala sam podršku stručnog tima i odgojiteljica kolegica, no to nije bilo ono što je prelomilo u meni da bih krenula graditi novu praksu drukčiju od prijašnje.

Prelomila je vlastita unutarnja motivacija, i tada sam si tek dopustila biti sujesna svojih neznanja i nekompetencija.

Jednostavno, dogodio se taj klik, konceptualni pomak u mojoj svijesti u osuještanju svega što činim, a ne bih trebala i ne činim

u radu s djecom - a trebala bih.

Za to su trebale, i neke godine radnog iskustva i prilike, kako bih mogla sagledati sve iz drugog kuta.

Smatram da akademsko znanje - koje odgojitelji steknu tijekom suog formalnog obrazovanja i pouremenim stručnim usavršavanjem - nije dovoljno ako nije implementirano u pedagošku praksu, i ako ga ne provjeravamo u praksi.

Način prevladavanja nesklada između naše vlastite aktualne odgojno-obrazovne prakse i pedagoške teorije, moguć je samo refleksijom i samorefleksijom, a sve to dugotrajan je i zahtjevan proces.

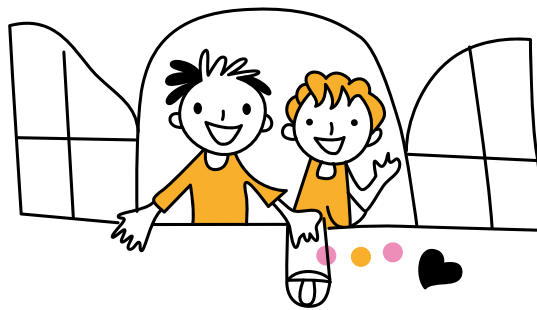
Taj proces često prelazi okvire našeg radnog vremena, traži mnogo angažmana i unutarnje motivacije kako bismo si mogli odgovoriti na pitanje razumijemo li doista učenje djece istražujući procese njihova učenja.

Od čega sam krenula

Područje koje mi je bilo prioritarno i od kojeg sam krenula je *organizacija poticajnog prostorno-materijalnog konteksta* i korištenje, koliko god sam mogla, što kvalitetnijih i različitijih poticaja za rad s djecom.

Prepoznala sam kako sam u tom području kompetentna i da je

bogat kontekst poligon za lakši i zorniji način praćenja razvoja svakog djeteta i načina na koji uči.

Poturdila sam samoj sebi, da bogat prostorno-materijalni kontekst doista ima funkciju „trećeg odgojitelja“ ako prati aktualne potrebe i interese djece.

Takav kontekst dao mi je prostora dokumentirati razvoj i aktivnosti djece, a također provjeravati na-

čine na koje djeca uče.

Dalji tijek u profesionalnom radu u razvoju i jačanju vještina u kojima sam bila slaba, ponovno je odredila unutarnja motivacija i istinsko htijenje da se ostvarujem kao kompetentan odgojitelj.

Kada sam potpuno osvijestila svoje slabe strane, javio se čak i strah i stalno propitivanje razumijem li doista djecu i procese njihova učenja, podržavam li njihove interese, jesam li prepoznala njihove potrebe i ispunila ih.

Uvidjela sam da sam na dobrom putu.

Ono u čemu sam u radu osjećala neki teret, jer stalno nešto moram – jer i ovo i ono nije dobro, pretvorila sam u izazove na koje želim odgovoriti sama, na to mi ne trebaju drugi ukazati.

Kako su komunikacijska umijeća bila ona stavka koju sam trebala razvijati, jer znamo da odgojitelji trebaju imati itekako razvijena komunikacijska umijeća u radu s djecom i njihovim roditeljima, i znamo da su ina iznimno važna u našem cjelovitom profesionalnom radu.

Osim u neposrednom radu s djecom, jedan od načina kojima sam krenula razvijati ista umijeća bili su suradnja s roditeljima djece, i to individualnim razgovorima.

Oblik suradnje roditelja i nas odgojitelja u našoj ustanovi, koji je posljednjih godina najzastupljeniji, i model koji roditelji najviše biraju, da bismo sve to podigli na višu razinu i da ti razgovori nisu samo razgovor bez ikakve predočene dokumentacije o razvoju djeteta, odlučila sam uvesti *individualne razvojne mape djece*.

To mi je omogućilo bolje informiranje roditelja o razvoju i napretku njihova djeteta, a meni bolji uvid u razumijevanje i podržavanje učenja i razvoja pojedinog djeteta.

Individualne razvojne mape djeteta pomažu mi za postavljanje konkretnih razvojnih zadataka za svako pojedino dijete u njegovom cjelokupnom razvoju.

Kada sam si osvijestila i potvrdila zašto je važno dokumentirati razvoj djece ovakvim mapama, tada mi to više nije bilo optereće-

nje i samo još jedan zadatak koji treba odraditi.

Osim što su alatka za bolje razumijevanje učenja i istraživanje procesa učenja djeteta, one pomažu i u kvalitetnijem planiranju odgojno-obrazovnog procesa.

Neka od važnih pitanja koje si možemo postaviti, kada dokumentiramo, jesu: razumijemo li surhu dokumentiranja procesa djetetova učenja,

pomažu li nam u svakodnevnom izravnom radu s djecom i u suradnji s njihovim roditeljima,

i pratimo li djetetov razvoj i aktivnosti sustavno i procesno.

Što sue individualna mapa razvoja djeteta može sadržavati, pretpostavljam da okvirno sui znaju, a ono što osobno koristim pri dokumentiranu su:

- obrasci „Praćenje prilagodbe djeteta“,

„Izuješće o napredovanju djeteta (prema razvojnim područjima),

„Individualni plan“,

„Tablica razvojnih ciljeva“,

„Promatranje temperamenta djeteta“,

- deskriptivno-narativne bilješke (kratak opis kako neko ponašanje počinje, kako se razvija i rješava; kako dijete rješava sukob, opis reakcije druge djece na ponašanja i radnje djeteta i sl.),
- transkripte (dokumentira-

nje verbalnih izričaja djeteta),

te ostalo.

Ovakav način dokumentiranja neprekidan je proces, koji nema određeni obrazac.

Ono se uči, promišlja i izgrađuje jer je, zapravo, proces zajedničkog učenja u kojem odgojitelj uči od djece, ali i od drugih.

Ovakvo dokumentiranje zahtije-

va velik angažman i mnogo vremena.

Oblik rada koji je, zapravo, za mene izazov, s obzirom na to da sam relativno mlada odgojiteljica, i u kojem dosad nisam radila je - *projektni način rada s djecom*.

Sui znamo da ovakvim pristupom u izravnom radu s djecom povežemo i ispreplićemo različite aktivnosti koje utječu na sua razvojna područja djece, a nama daju odgovor razumijemo li doista učenje djece, njihovu trenutni razvojni status i vodimo li ih stepenicu dalje.

Isto tako, znamo da projektni način rada omogućuje djeci učiti vlastitim tempom, osobnom inicijativom, samostalno istraživanje i zaključivanje, oni uče na način koji za njih ima smisla.

Projekt „Dinosauri“ proizišao je iz situacijskog poticaja kada je jedan dječak iz skupine donio u urtić igračku - figuru dinosaura, a za nekoliko dana i edukativnu knjigu o dinosaurima za djecu, na inicijativu dječaka iz skupine s kojima provodi najviše vremena u igri dok boravi u urtiću.

Interes za tu temu počeo je u siječnju prošle pedagoške godine u srednjoj mješovitoj urtičkoj skupini.

Prepoznajući interes nekoliko dječaka za ovu temu, kolegica i ja potaknule smo djecu na raspravu kako bismo dobile uvid u postojeća znanja i iskustva djece o toj temi, čime su najviše zaokupljeni u ovoj temi i što ih dalje zanima.

U početku samo su dva dječaka znala nekoliko imena dinosaura i imala površne pretpostavke o njihovom životu i izumiranju.

Ono što smo detektirale kao informacije koje su djecu najviše zaokupljale bile su izgled, proporcije, imena dinosaura, kojoj vrsti su pripadali, te kako su izumrli.

Nakon toga prikupljale smo razne materijale vezane uz temu dječjeg interesa, a u to smo uključile i roditelje djece.

U to vrijeme mentorirala sam pripravnici do polaganja stručnog ispita, koju sam također bila upoznala s gorućom temom interesa djece iz skupine, te sam joj predložila kako se kroz oglednu aktivnost u našoj skupni može nado-

vezati na temu koja sada zanima gotovo cijelu skupinu.

Kolegica pripravnica pomogla nam je u koraku dalje - ka drugog fazi u našem projektu, u kojoj smo još i danas.

Daljim istraživanjem teme i tražanjem za odgovorima za koje su djeca bila zainteresirana, ovdje ulazi:

- istraživanje informacija o dinosaurima (edukativnim knjigama, dokumentarnim filmovima, interaktivnim plakatima itd.),

- usvajanje novih informacija i asimiliranje (stapanje) u svoje postojeće znanje o vrstama, proporcijama i imenima dinosaura, njihovom životu i izumiranju,
- propitkivanje i revidiranje (ispravljanje) svojih pretpostavki o temi s ostalom djecom iz skupine.

Sve to prirodno zahtijevalo je i novo osmišljavanje prostorno materijalnog konteksta, prikupljanje i izradu dodatnih materijala za istraživanje teme.

Promatrajući spontanu, simboličku igru djece, osluškujući njihove razgovore i rasprave kolegica i ja uvidjele smo kako djeca barataju znanjem o imenima dinosaura (raspoznaju ih), njihovim proporcijama (znaju koji su bili manji a koji veći), pripadnosti vrsti (ovdje mislim na to da znaju koji su bili biljojedi a koji mesojedi), te o njihovom izumiranju i nestanku.

Ono što ih i dalje zaokuplja i vodi nas u novo istraživanje su razdoblja u kojima su dinosauri živje-

li, kako je izgledao okoliš gdje su živjeli, kako su se razmnožavali, njihovi mladunci...

Nakon što smo kolegica i ja upotrijebile u sobi dnevnog centra osame, u kojem sada djeca proude mnogo više vremena jer ima svoju pravu funkciju, dvoje dječaka upitalo me: „Zašto ne bismo napravili „kutić“ dinosaura, ali drukčiji nego što imamo“.

Bio nam je dovoljan znak kako to treba podržati i pratiti interes i ideju koju daju djeca.

Dječaci su predložili da napravi-

mo prašumu u kojoj žive dinosauri i izradimo velike dinosaure (što je i logično, jer dinosauri nisu bili mali).

Kad sam ih pitala zašto žele da to napravimo, odgovorili su mi: „Zato da se s njima možemo igrati, kao da smo mi dinosauri“.

Pitala sam ih kako ćemo doći do velikih dinosaura, jedan od dječaka mi je odgovori: „Pa ti ih napravi, a mi ćemo ti pomoći obojiti ih“.

Kada smo informirale ostalu djecu o prijedlogu te dvojice dječaka, djeca su se spontano uključili-

la u reorganizaciju postojećeg u potpuno drukčiji centar dinosa-ura.

Potaknuta sudjelovanjem u oformljivanju novog centra, jedna od djevojčica predložila je da bismo mogli napisati priču o dinosaurima.

Djevojčica zna slova, ovladala je sintezom i analizom, te zna pisati i čitati.

S obzirom na to da je djevojčica kompetentna u pisanju, ali malo manje o znanju o temi dinosauri, predložila sam joj suradnju s djecačima koji barataju s više informacija nego ona i mogu joj pomoći u pisanju priče.

Za sada priča još nije zaživjela jer djevojčičin prijedlog nisu podržala i ostala djeca, no ne mogu ni zaključiti da uskoro naši dinosauri neće dobiti svoju priču.

Znanja i vještine koje djeca ne prestano provjeravaju i nadograđuju sudjelujući u projektu, podržava njihovu urođenu sklonost za istraživanjem i učenjem u kontekstu koji za njih ima smisla.

Ono što je uvelike pridonijelo

provjeravanju mojeg znanja - i teorijskog, a još više praktičnog - bila su mentorstva odgojiteljica -ma pripranicama do polaganja stručnog ispita.

Mentorskim radom tijekom uremena razvijam sposobnost bogaćenja vlastitih znanja, sposobnost usavršavanja vlastitih vještina i, suakako, stjecanje samopouzdanja.

Zajedno smo radile na cjelokupnoj kvaliteti rada naše odgojno-obrazovne ustanove.

I za kraj, zaokružila bih, da je razumijevanje učenja djece i istraživanje procesa njihova učenja neodvojivo od vlastitog stalnog učenja i propitivanja vlastite odgojno-obrazovne prakse.

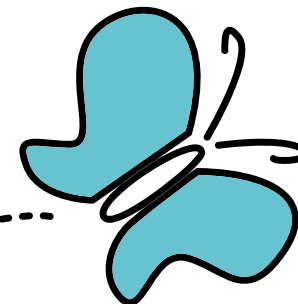
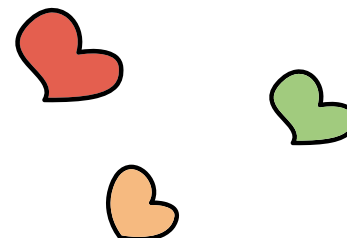
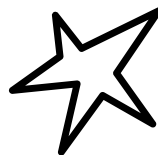
Samo osuještavanje te potrebe, nikako se ne bi trebalo sagledati manjkom stručne kompetencije odgojitelja, već suprotno tome, dokazom njegova profesionalizma.

Jednostavno, nameće se, profesionalna kompetencija odgojitelja razvojnija je, a ne statična kategorija.

Literatura :

- Tankersley, D. i suradnice (2012). Teorija u praksi - priručnik za profesionalni razvoj odgajatelja. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.
- Brajković, S. i suradnice (2006). Uspješno mentoriranje odgajatelja u pristupu usmjerenom na dijete - priručnik za mentore. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.
- Slunjski, E. (2001). Integrirani predškolski kurikulum - rad djece na projektima. Zagreb, Mali profesor

Anamarija Kralj,
odgojitelj - mentor

Razgovor odraslih s djecom

Razgovor s djecom jedna je od važnih uloga u odgoju djeteta. Kvalitetan razgovor donosi nam i kvalitetniji odnos s djetetom. Dokazano je kako kvalitetnim dijalogom potičemo razvoj djetetova mozga i jezičnih vještina.

Što i kako djetetu govorimo

Kako je dijete razumjelo ono što smo mu rekli, ovisi o više toga. Kada mu govorimo, prenosimo mu određenu informaciju ili poruku koju ono može shvatiti na više načina. Tema i sadržaj razgovora ovisi o dobi djeteta. Važno je što govorimo, ali i način na koji to činimo. Govor našeg tijela, pogled i ton glasa poručuju djetetu koliko ga pratimo, pažljivo slušamo i razumijemo, podržavamo li ga i može li u nas - kao u sugovornika - imati pouzdanje.

Primjerice, nije isto kažemo li djetetu:

„Već sam ti sto puta rekao da pospremiš svoju sobu!“, ili:

„Bilo bi lijepo da pospremiš svoju sobu.“

Iako je u oba slučaja tema pospremanje sobe, u prvom primjeru djetetu ćemo se predstaviti kao nervozna i nestrpljiva (možda i očajna), a u drugom kao tolerantna i optimistična osoba (koja vjeruje da soba može biti pospremljena, i da će to jednom stvarno i biti).

Kako dijete slušamo

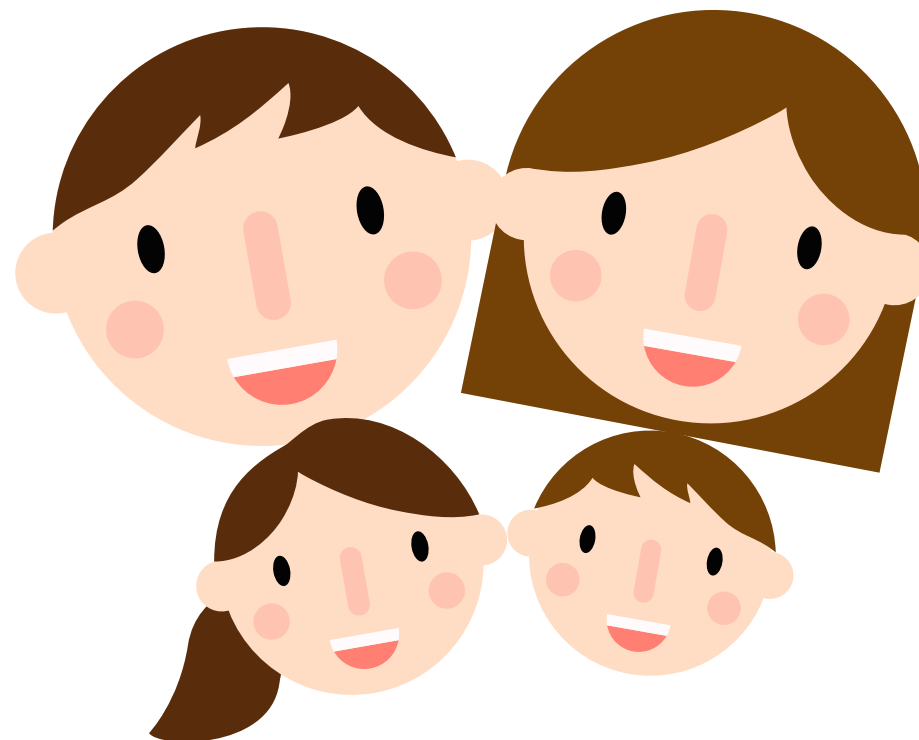
Kako bismo dijete mogli dobro razumjeti, moramo ga pažljivo slušati. Naravno, to je mnogo lakše reći nego to stvarno i činiti. Jer, za to je potrebna ne samo dobra volja, nego i nešto znanja i vještina.

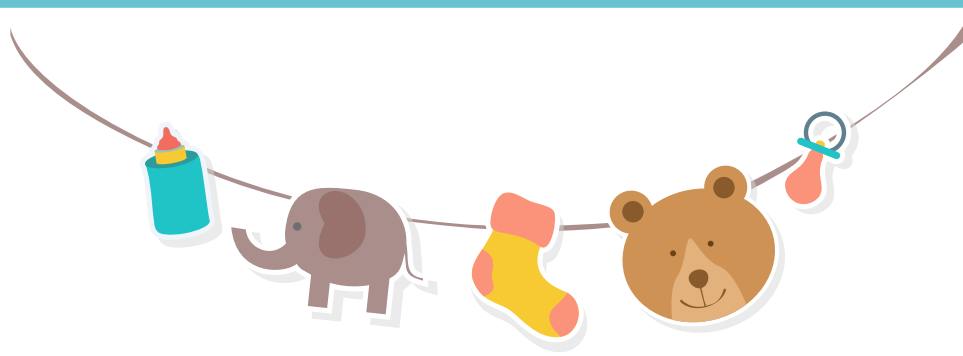
Kao i kod odraslih, ono što nam dijete govori složeno je od više elemenata. To što nam dijete govori nije dovoljno svesti samo na sadržaj, tj. nije dovoljno slušati ga „jednim uhom“. Jer, djeca osjećaju i znaju kada ih slušamo, a kada ne. Razgovarati s djetetom, a istodobno krajičkom oka gledati TV ili mobitel, nije najbolje rješenje.

Kvalitetno slušati dijete, znači biti spreman prihvatiti njegove osjećaje te poštovati osobnost djeteta.

Kvalitetno slušanje dijete potiče da razmišlja svojom glavom, što je važno želimo li da uči samostalno rješavati svoje probleme i za njih preuzimati odgovornost. Dijete prepoznaje iskreno prihvaćanje, empatiju i razumijevanje, što kod odraslog podrazumijeva priuromeno zatumljivanje vlastitih osjećaja kako bi bio otvoreniji za ono što osjeća dijete. Jer, dijete

nije „umanjena replika“ svojih roditelja. Ono je individua koja ima specifične potrebe, interese i mogućnosti, koje u komunikaciji i odgoju treba prihvatiti i podržavati. I napokon, važno je imati pouzdanje u dijete. Stalno iskazivanje sumnjičavosti za ono što dijete govori ili čini, zacijelo neće pridonijeti kvaliteti međusobnog razumijevanja, a niti unaprijediti naš odnos s

djetetom. Naravno, poujerenje u dijete se aktiuno izgrađuje, kao što se i odnosi s njim izgrađuju.

Kako odgovoriti djetetu

Što kada dijete postavi pitanje, a mi ne znamo odgovor? Važno je znati da nitko ne zna odgovor na svako pitanje. Zato bi vrlo dobar početak u nalaženju rješenja moglo biti: „Što ti misliš kako bi...“ Time ga možemo potaknuti i uputiti da samostalno istraži kako pronaći odgovor.

Ponekad neće biti potrebno bilo što reći, već će biti dovoljno priznati i poturđiti djetetu njegove osjećaje ili razmišljanja, tako da ih zajedno ponovite. U nekim drugim situacijama dijete će tražiti smjernice i pomoć. Ono što možete je ponuditi upravo to u obliku pitanja: „Kako ti mogu pomoći?“ Ili, vrlo dobar početak u nalaženju rješenja: „Što ti misliš kako bismo ovo mogli riješiti?“

Ako nismo sigurni što nam dijete pokušava reći: „Možeš li, molim te, ponoviti ovo zadnje?“; „Želim

biti sigurna da sam shvatila što mi pokušavaš reći. Ispričaj mi više o tome.“ Kako bismo bili sigurni da smo shvatili što nam dijete želi reći, pokušajte glasno ponoviti osnovne elemente priče: „Tako sam ja shvatila tvoj problem. Jesam li sve dobro razumjela?“ Ili, ako govorimo o emocijama, možemo reći: „Čini mi se da se osjećaš... Je l' tako?“

Na kraju odvojite malo vremena za razgovor sa svojom djecom, gledajte ih u oči, govorite im tihim glasom, oni to vole. Poštujte djecu i obraćajte im se pristojno, pohvalite ih za ono što su dobro napravili - jer pohvale podižu samopouzdanje. Zapamtite: „Djeca nikada nisu previše stara da biste im rekli da ih volite.“

Literatura:

„Kako s djetetom razgovarati i razvijati kvalitetan odnos“, Edita Slunjski

Odgoviteljica, Anne-Marie Brgles

Simbolička igra u mješovitoj skupini

Igra je proces, uživanje samo po sebi. Ona je interaktivna, slobodna, spontana i stvaralačka aktivnost kroz koju se dijete izražava, poturđuje i razvija svoje mogućnosti, uči o sebi, svijetu i drugima, prerađuje svoje doživljaje. Igra je sredstvo putem kojeg djeca upoznaju svijet oko sebe i jako je važno da imaju priliku igrati se, jer ako im se to uskrati, gotovo kao da im se uskratio jedan od osjeta. Igra prvenstveno mora biti zabavna i dobrovoljna aktivnost, gdje je

proces važniji od konačnog rezultata. Ona je fleksibilna, nikad se ne treba shvaćati doslovno, a motivacija dolazi iznutra (intrinzična motivacija).

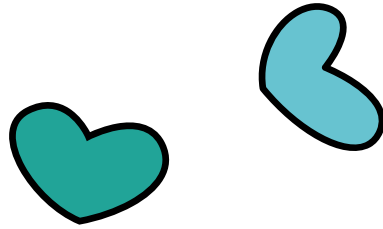
Izduvojila bih simboličku igru jer je najzastupljenija u našoj skupini te smo i u skladu s time formirali centre aktivnosti u našoj sobi dnevnog boravka te organizirali odgojno-obrazovni rad.

Simbolička igra je igra u kojoj dijete upotrebljava simbole, tj. za-

mjene za realne predmete. Lutka je tako zamjena (simbol) za dijete, kolica su zamjena za prava kolica, plastični auto zamjena za pravi auto itd. Sukladno tome, u simboličkoj igri dijete koristi simbole, igračke kao zamjene za realne predmete, koristi igraćke aktivnosti (aktivnost nošenja ili uspaaljivanja lutke) kao zamjene za realne aktivnosti u surhu (simboličkog) prerađivanja i objašnjenja svog izraunog ili nezraunog iskustva koje ima o tim predmetima ili aktivnostima.

Svaki dan imam prilike vidjeti kako se djevojčice friziraju u centru frizera gdje su im ponuđeni različiti poticaji (četke, češljevi, vikleri, prazna ambalaža od šampona, regeneratora, boji za kosu, krema, sušila za kosu, različite ukosnice i ukrasi za kosu). Gledam kako se dogovaraju te određuju tko će biti frizer, tko njegov pomagač, a tko će glumiti mušteriju koja dolazi na frizuru. Ne sudjeluju samo djevojčice u ovoj igri već se uključuju i dječaci. Peru, suše kosu

sušilom te potom šišaju oblikujući prstima škare. Na kraju na frizuru nanose gel ili lak, ovisno o tome što muštrerija želi. Djeca uključuju i odgajatelja u igru, no on je tu samo da prati dječje upute, djeca su ta koja vode i organiziraju igru. Odgajatelj eventualno može govornom/poticajnim pitanjima potaknuti djecu na daljnji tijek igre ili na opširnije verbalno izražavanje.

I u obiteljskom centru koji se nalazi u sklopu frizerskog centra svakodnevno se odvijaju prave obiteljske situacije. Upravo je to jedna od najvažnijih funkcija simboličke igre - omogućiti djetetu proigravanje ponašanja koja vide kod drugih (npr. roditelja, učitelja, odgojitelja, susjeda, braće i sestara i drugih) i događaja koje vide u okolini (npr. suade, razgovore preko telefona, jureći policijski auto i druge) kako bi ta ponašanja i događaji dobili za njih smisao.

Simbolička igra je djetetov instrument pomoću kojeg ono uči o svijetu oko sebe: kako funkcioniraju međuljudski odnosi (igre uloga, igre s lutkom i plišancima),

kako se ponaša unutar društva i prema drugim ljudima (imitacija roditelja), koje su funkcije pojedinih predmeta itd.

Tako se djevojčice pretvaraju u brižne majke, oblače haljine, obuvaju balerinke, uzimaju torbice te stavljaju bebe u nosiljke i s njima odlaze u dućan pa potom u kino. I tu dolazi do podjele uloga i to na tako prirodan i jednostavan način. Majke pažljivo premataju i oblače svoje bebe, nježno ih ljuljaju dok ne zaspu te ih potom stavljaju u krevetić i pokrivaju dekićom. Te majke imaju i svoje muževe, a bebe braću i sestre koji također sudjeluju u svim obiteljskim situacijama/događajima.

Igra se proširuje i na centar kuhinje u kojem se valjaju i peku najfiniji kolačići, palačinke i torte te se servira stol za obiteljski ručak ili pak proslavu rođendana. Tu se tjestenina pretvara u suječice koje se zabadaju u tortu od tijesta za modeliranje u koje potom stavljaju puše i zaželi svoju tajnu želju.

Ovaj oblik igre prava je mala riznica kreativnosti. Dijete ima

moćnost stvoriti, izmisliti, osmisliti i kreirati sve što mu padne na pamet.

Simboli - zamjene (igračke) koje dijete koristi u igri u početku su vrlo slične onome što zamjenjuje (lutka mora biti slična djetetu, kolica moraju biti slična pravim itd.), da bi pri kraju ovog razdoblja ta sličnost bila sve manja. U simboličkoj igri dijete samostalno uči kako se realni predmeti i aktivnosti mogu zamjenjivati simbolima (igračkama i simboličkim aktivnostima), a kasnije se još učinkovitije mogu zamjenjivati riječima. Sve to dijete uči na prirodan način, čineći, igrajući se i sudjelujući u igri koju organiziraju djeca, najčešće mala grupa djece. Zato je pitanje ujeta i okruženja u ustanovi za razvoj simboličke igre važno i valja ga maksimalno učiniti primjerenim te pedagoški pripremljenim i oblikovanim i to ne samo za razvoj simboličke igre nego i za cjelokupan razvoj i odgoj djece u instituciji. Konkretno, to znači da valja omogućiti djeci kvalitetno oblikovan i pripremljen prostor u kojemu se mogu slobodno igrati (individualno ili u malim grupa-

ma) različitih uloga.

Kako poticati simboličku igru?

- omogućiti djetetu slobodno vrijeme za nestrukturiranu i slobodnu igru
- sudjelovati u simboličkoj igri s djetetom
- ponuditi djetetu igračke koje će poticati simboličku igru: kuhinje, kostime, doktorski set, lutke, autiče, kocke

Jako važna poruka svim roditeljima je da puste djecu da se slobodno igraju! Najbolje što mogu napraviti za razvoj igre svoje djece je pustiti ih da imaju vrijeme za nestrukturiranu igru koja će biti vođena samo njihovom maštom.

Maja Grozaj, odgojitelj

Stručno osposobljavanje za rad

Nakon završenog obrazovanja te diplomiranja i zasnivanja prvog radnog odnosa na određeno vrijeme, odgojitelji pripravnici dobivaju priliku za rad u predškolskim ustanovama, ujedno i priliku za odlučivanje odgojno-obrazovnom praksom.

Na tom putu profesionalnog razvoja kao odgojitelja našla sam se i ja, počevši svoje stručno osposobljavanje za rad u Dječjem vrtiću Rožica. Kao surha stažiranja, prvenstveno se navodi da je to osposobljavanje pripravnika za rad s djecom, u kojem će odgojitelj pripravnik primjenjivati teorijsku podlogu, stjecati profesionalne kompetencije za rad s djecom te povećati svoje samopouzdanje u radu. (Z.Gunc, 2011). Tijekom trajanja mog stažiranja, uz mene su mentorica i drugi članovi povjerenstva za stažiranje, a naravno tu je i ravnateljica, kolegice odgojiteljice i ostali zaposlenici DV-a koji me svakodnevno podržavaju u radu.

Tijekom stažiranja, vrlo je bitno da me usmjeravaju na propitivanje, proučavanje, istraživanje, mije-

njanje i unapređivanje vlastite odgojno-obrazovne prakse.

Na početku svog stažiranja dobila sam izvedbeni plan i program, koji predviđa tijekom stažiranja te doku-

mentira moj profesionalni razvoj - kao odgojiteljice pripravnice. Tijekom stažiranja obuhvaća nekoliko etapa, u kojima su jasno naglašeni ciljevi i zadaće. Uz nužno provođenje svih etapa izvedbenog plana i

programa, vrlo bitnim smatram konzultacije s mentorom, u kojima upoznajem aspekte odgojne prakse, od razvojnih i individualnih potreba do sposobnosti, potencijala i interesa djece. (Z.Gunc, 2005).

Vjerujem da će uz kontinuirano učenje te proučavanje teorije u izravnom radu s djecom, promišljanje vlastitih odgojnih postupaka konzultativni rad sa stručnim suradnicima i mentorima pridonijet će mome uspješno položenom stručnom ispitu.

LITERATURA

Gunc, Z. (2011). Stažiranje - korak do stručnosti. Dijete, vrtić, obitelj

Gunc, Z. (2005). Stručni ispit odgojatelja pripravnika u DV Ivane Brlić - Mažuranić u Zagrebu. Dijete, vrtić, obitelj

Zakon o predškolskom odgoju i obrazbi. (NN 94/13)

Ana-Marija Hercigonja, univ.bacc.praesc.educ

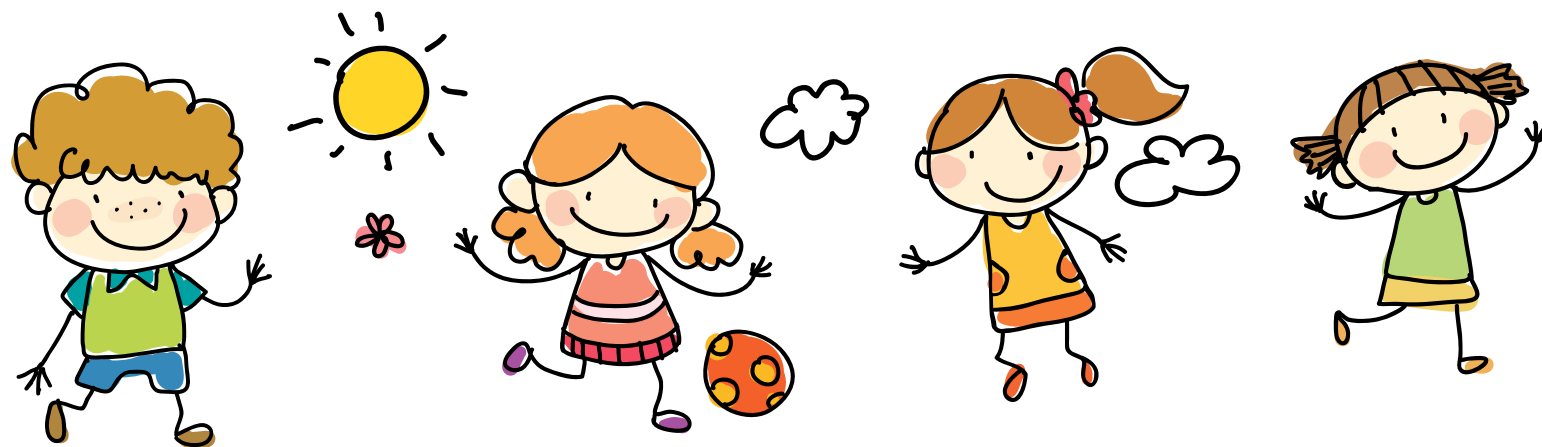

Važnost stručnog usavršavanja

Stručno usavršavanje bitno je u svakoj djelatnosti pa tako i u našoj odgojno-obrazovnoj. Stručno usavršavanje trebalo bi učiniti pomak od tradicionalnih prema novim suvremenim oblicima i metodama djelovanja u odgojno-obrazovnoj praksi, koja se razvija u skladu s vremenom i načinom života.

Prvi korak je osvijestiti misao da stručna usavršavanja jesu bitna i da bez njih nije moguće naše profesionalno razvijanje ni napredovanje. Vodeća misao svakog odgojitelja trebala bi biti njegovo osobno napredovanje i težnja prema što višoj razini stručnosti u svojoj odgojno-obrazovnoj praksi. Da bi se to postiglo, potreban je osobni angažman svakog pojedinca, ali velik ulogu ima i sama ustanova koja snosi troškove većine stručnih seminara i radionica.

U 2019. godini sudjelovala sam na stručnoj radionici, pod voditeljstvom doc. dr. sc. Edite Slunjski. Radionice su se održavale jedanput mjesečno, tijekom šest mjeseci. U grupi nas je bilo petnaestak, a tema naših rasprava bila je „mudrost vođenja u praksi“. Većinu naših misli, primjera i zaključaka poslužilo je prof. Slunjski kod pisanja knjige „Izvan okvira 4 –

Mudrost vođenja: prikaz istraživanja i alati razvoja prakse vođenja“. Smatram da je sudjelovanje na stručnim radionicama pridonijelo mojem profesionalnom razvoju i pomoglo mi osvijestiti i približiti neke bitne činjenice koje do tada nisam tako doživljavala. Korisno je čuti na koji se način odvija odgojno-obrazovna praksa u drugim vrtićima, kako se rješavaju problemi i situacije koje su svugdje prisutne. Slušanjem i sudjelovanjem u raspravi dolazimo do novih spoznaja, do novih načina koje možemo sami isprobati u praksi te dobivamo uvid kako drugi razmišljaju i čime se vode u svom profesionalnom rastu. Sui sudionici radionice ukratko su iznosili način djelovanja svojeg vrtića. Na kraju smo zaključili da smo sui dosta slični i da puno trebamo raditi na razvoju prave i iskrene suradnje,

koja je temelj za bilo kakav napredak. Također smo se sui usuglasili da su pravi odgojitelji-refleksiuni praktičari još rijetki - ljudi profesionalnu refleksiju-kritiku u većini slučajeva doživljavaju kao osobnu kritiku, a na kao profesionalnu pomoć. Smatram da su svi pojedinci osobno treba težiti promjeni i razvoju, kako bismo u suradnji s drugima mogli sui zajedno napredovati.

Stručno usavršavanje provodi se na više načina. Svakom odgojitelju dostupno je čitanje stručne literature i akcijska istraživanja na razini ustanove. Zatim slijede seminari i radionice. Svaki od ovih načina je dobar i potreban. Bitno je da su svi od nas želi više i bolje.

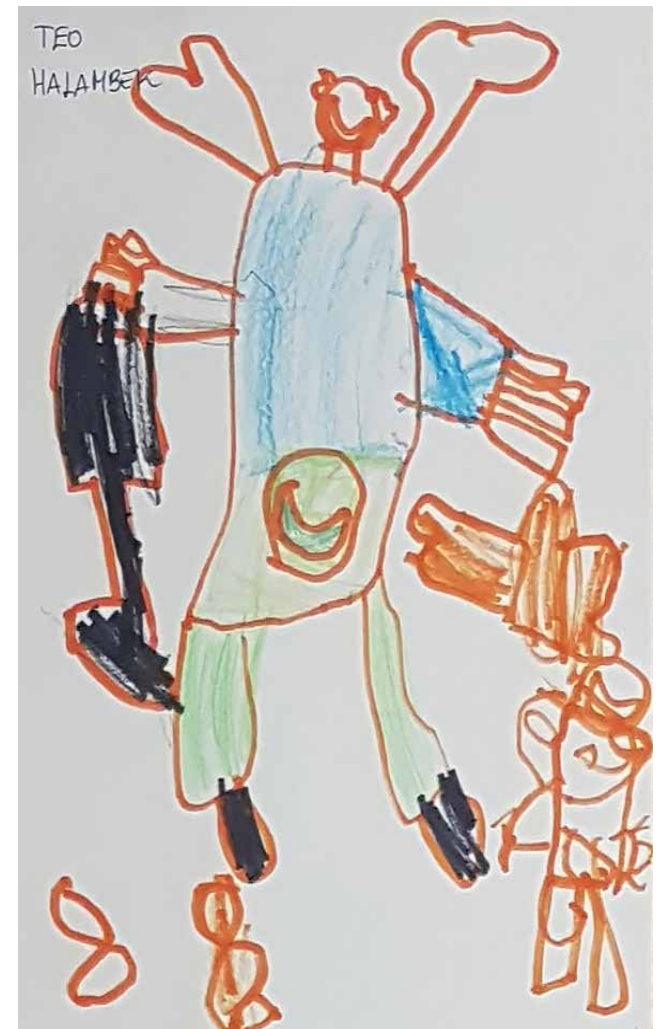
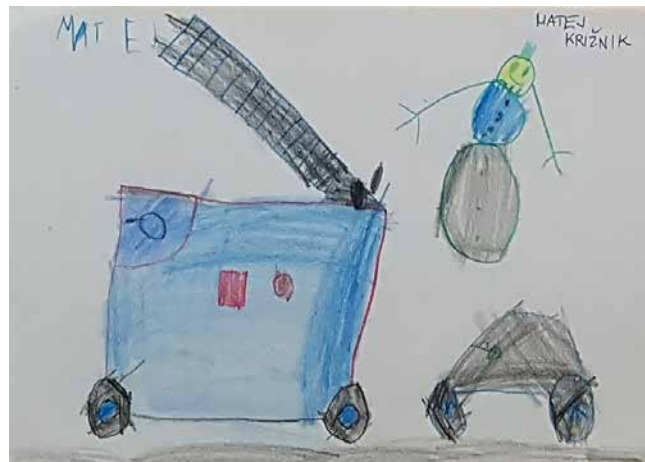
*neke misli koje su nastale tijekom ra-

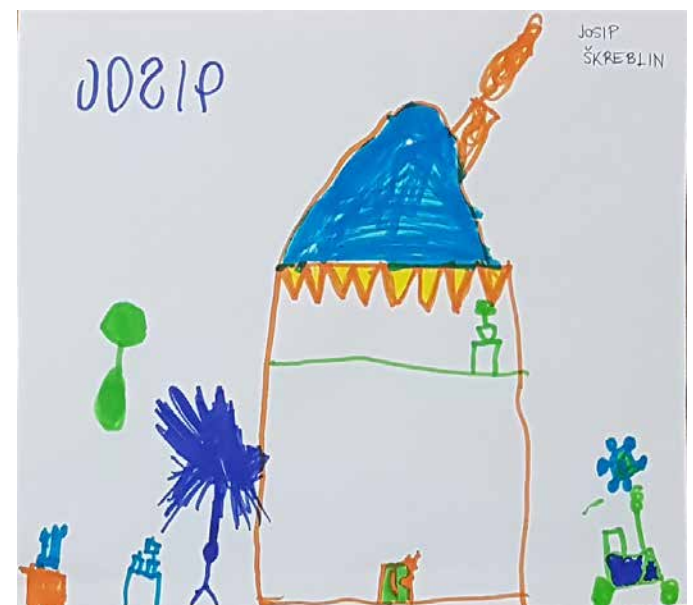
dionice na kojoj sam sudjelovala:

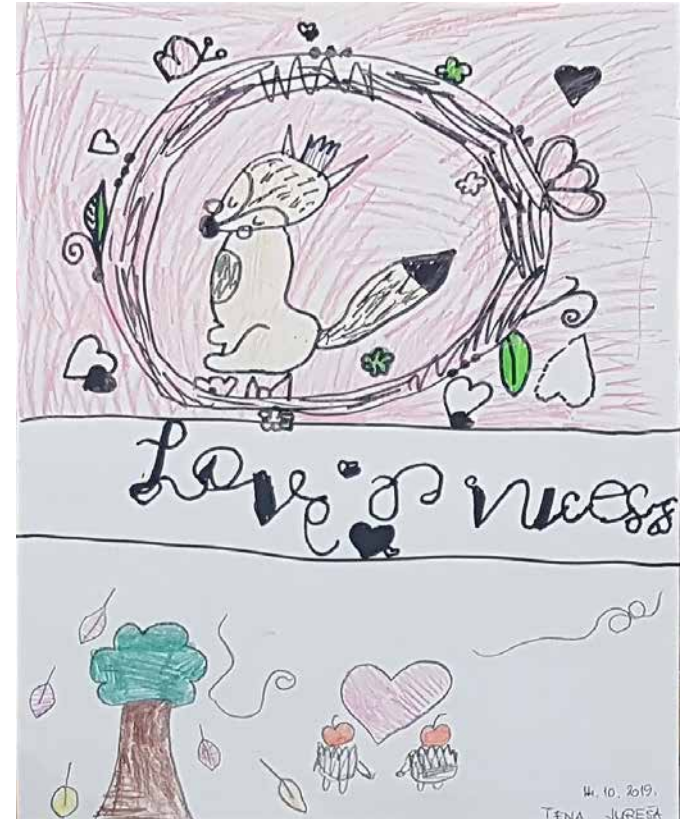
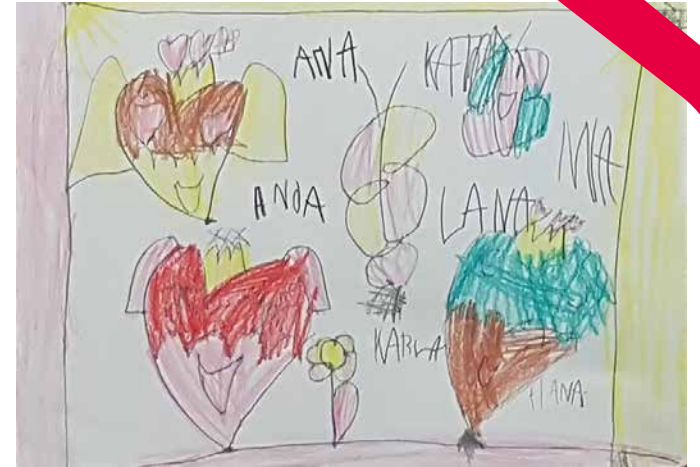
- mudrost vođenja uključuje prihvaćanje i širenje ideje da se odgojno-obrazovne ustanove moraju stalno mijenjati, kako bi mogle odgovoriti na promjenjive zahtjeve vremena, u kojima djeluju,
- mudrost vođenja zahtijeva spremnost na učenje o međuljudskim odnosima, suradnji i odgovornosti,
- mudrost vođenja podrazumijeva znanje o tome da ljudi ustraju u ostvarivanju zadataka, od kojih se osjećaju učinkovito - zato kvalitetno vođenje uključuje izgradnju uvjeta u kojima je takav osjećaj moguć.

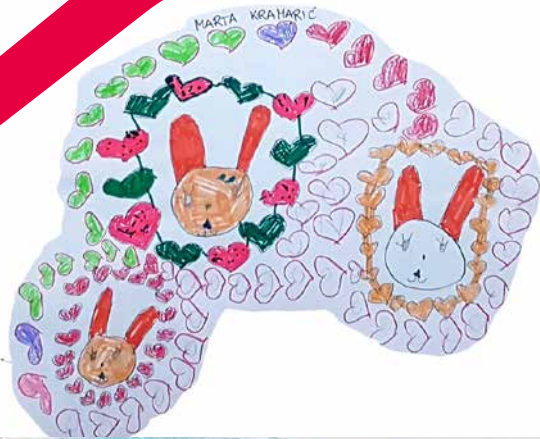
Odgoviteljica Danijela Groš

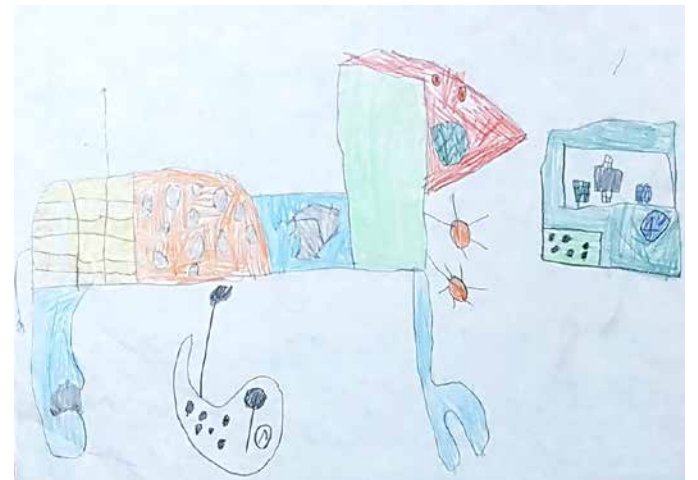
Malo dijete-veliki genijalac

VOLIMO SLAGATI OVE KOCKE.

U SLASTIČARNI SE RADI NOVI KOLAČ

VJEŽBANJE NA DVORIŠTU

VJEŠAMO RUBLJE

VEĆI I MANJI U ZAJEDNIČKOJ IGRI

DRUŠTVU JE LAKŠE KONSTRUIRATI

ZAJEDNIČKO SLIKANJE ŠPRICANJEM BOJE

SPREMNI SMO ZA SLIKANJE

SLAŽE SE ŽELJEZNIČKA PRUGA

RUČAK NAJMLADIH

PRESIPAVANJE

OVAKO SE KOD NAS SVEČANO SLAVI ROĐENDAN

NAJDRAŽE IGRE VODOM I PJENOM.

MALE JUTARNE VJEŽBICE

MALA KUCHARICA

A MI VOLIMO SLAGALICE

IGRE VODOM

IGRE MAGNETNIM ŠTAPIĆIMA

I ONI VEĆI I MANJI MOGU
BITI USPJEŠNI

MOJ DLAN

DOBRO DOŠLI NA PIKNIK

BOJANJE ISPOD TOBOGANA

TREBA POPUNITI SVE OTVORE

PRIPREMA ZA SKAKANJE U VREĆAMA

CR TANJE U PIJESKU

POČISTILE SMO

GRADIMO NEBODER

VIDI NAS

Iz odgojno-obrazovne prakse drugih vrtića

Autonomija djeteta u kurikulumu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Višnja Vekić-Kljaić, prof.

Dječji vrtić Osijek, PO Pčelica

Kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja složen je, dinamičan i često nepredvidiv. U njemu se isprepliću njege, briga za zdravlje, odgoj i obrazovanje djece rane i predškolske dobi. Osim djece i odgojitelja, u kurikulumu sudjeluju svi zaposleni u dječjem vrtiću, roditelji i šira društvena sredina. Utjecaj svakog sudionika vidljiv je u prostorno-materijalnom okruženju, aktivnostima, komunikaciji i svim vrtićkim događanjima. Unatoč složenosti i dinamici, svakom sudioniku kurikuluma treba biti osigurana autonomija, odnosno samostalnost u djelovanju, odlučivanju i razvoju. Autonomija je jedna od vrijednosti koju podržava Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015). Fokus je na autonomiji djeteta - najvažnijeg sudionika kurikuluma.

U dječjem vrtiću promiče se razvoj sposobnosti djeteta za odgovorno, aktivno i kon-

struktivno sudjelovanje u životu zajednice te učenje o vlastitim i tuđim pravima, obavezama, načinima djelovanja u zajednici i mogućnostima doprinosa zajedničkoj dobrobiti. Dječji vrtić treba djeci omogućiti slobodu izbora aktivnosti, sadržaja, partnera za aktivnosti, prostora, načina oblikovanja aktivnosti, poticati djecu na preuzimanje odgovornosti, kao i na samoprocjenu djelovanja, mišljenja, učenja, komunikacije i sl. Time se razvija autonomija djeteta, odnosno samostalnost i nezavisnost djeteta. Ostvaruje se u okruženju dječjeg vrtića, usmjerenom na podržavanje ove vrijednosti.

Autonomija je sposobnost djeteta za samostalnim iniciranjem aktivnosti jer su djeca iznutra motivirana za učenjem i istraživanjem. Mnoge aktivnosti koje djeca samostalno iniciraju, potaknuta su raznorodnim, lako dostupnim materijalima koji trebaju promovirati neovisnost i učenje djece. Bogatstvo materijala djeci omogućuje različite izbore i slobodu u izboru aktivnosti i sadržaja prema vlastitim interesima i sposobnostima.

U razvijanim, kvalitetnim vrtićima djeci je

omogućena interakcija s drugom djecom, osobito djecom različite dobi - kako bi im se pružila prilika da u različitim interakcijama razvijaju svoje socijalne kompetencije, pronalaze partnere za aktivnosti, emocionalno se osnažuju, uče i razvijaju se. Takva interakcija uključuje razumijevanje i prihvatanje drugih i njihovih različitosti, usklađenost s pravilima, normama i zahtjevima skupine, razvijanje kvalitetnih odnosa, konstruktivno rješavanje sukoba, solidarnost, toleranciju, fleksibilnost u promjenjivim situacijama, osjećaj pripadanja te odgovorno ponašanje djeteta prema sebi i drugima. Interakcija i suradnja djece različitih mogućnosti i sposobnosti, kao i različite dobi, sadrži visok odgojno-obrazovni potencijal te je treba poticati i podržavati.

E. Slunjski (2016) ovaj problem povezuje s kulturom vrtića, navodi kako su u nekim vrtićima odgojitelji spremni za otvaranje urata skupina, dok u drugima nisu, to opravdavaju na razne načine. Stavovi, uvjerenja i znanje odgojitelja važni su u ovom procesu. Ako odgojitelji vjeruju da su odnosi s djecom različite dobi važni za djetetov razvoj, oni će biti motivirani za proširi-

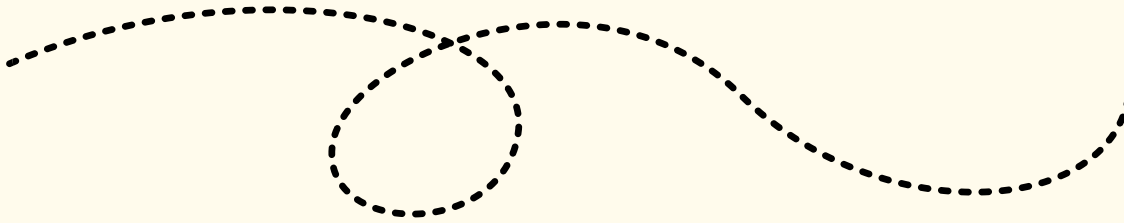
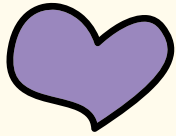
vanje djetetove socijalne mreže, što je važno za razvoj svih razvojnih područja, tako i za razvoj autonomije. Potencijalne vrijednosti interakcije djece različite dobi u institucionalnim uvjetima ostvarive su tek ako odgojitelj stvara i omogućuje prilike za njezino prakticiranje.

Prostor, odnosno prostorno-materijalno okruženje koje potiče autonomiju djeteta, podrazumijeva podijeljenost odgojne skupine

na različite centre aktivnosti. Oni trebaju biti fizički i smisleno odijeljeni, jasno prepoznatljivi s raznorodnim, stalno dostupnim materijalom koji djecu potiče na istraživanje i komunikaciju. Centri aktivnosti trebaju biti jasno definirani, da djeca znaju što se u njima radi, odijeljeni jedan od drugog kako bi se bučnije ili tiše aktivnosti mogle nesmetano odvijati, bogati poticajima i materijalima sigurnima za djecu, estetski uređeni, zanimljivi i surhoviti. Centri

aktivnosti potiču djecu na samoorganiziranje, iniciranje aktivnosti te istraživanje. Prostor pedagoškog okruženja organiziran je i opremljen u skladu s aktualnim konstruktima dječjih aktivnosti. Time se omogućuje autonomija djeteta u odgojno-obrazovnom procesu te veća suradnja s drugom djecom, a time i zajedničko učenje (L.Vujičić, 2016; E. Slunjski 2016; A. Jurčević Lozančić, 2016).

Od odgojitelja ovise djetetove aktivnosti, uvjeti u kojima se one odvijaju, količine njegove inicijative i samostalnosti te cjelokupni socioemocionalni, intelektualni i tjelesni razvoj općenito (M. Šagud, 2006). Za razvijanje djetetove autonomije, odgojitelji mu trebaju omogućiti slobodu i odgovornost, prilagoditi odgojno-obrazovni proces potrebama, sposobnostima i zonama aktualnog razvoja djeteta (M. Šagud i Lj. Hajdin, 2018). Razvijati autonomiju djeteta znači omogućiti djetetu samoprocjenu aktivnosti, mišljenja i učenja. Time dijete stječe pojam o vrijednosti vlastitog učenja, znanja i sposobnosti. Kada dijete bilježi rezultate učenja, stvara dokumentaciju o vlastitom učenju, ima priliku osvijestiti i urednovati učenje. Spoznaja - kako je znanje rezultat procesa djetetova aktivnoga sudjelovanja - pomaže djetetu da uđe u tzv. *metazonu* (Bruner, 2000). Time se dijete potiče na razmišljanje o svome učenju, a to je najveće postignuće odgojitelja u odgojno-obrazovnom procesu (E. Slunjski, 2011).

Otvorena interakcija i komunikacija odgojitelja i djece, njihovi međusobni komentari, pitanja, objašnjenja, značajna su potpora djetetovom učenju i razvoju, te kreativni i spoznajni izazov njegovim samoinicirajućim i samoorganizirajućim aktivnostima (A. Jurčević Lozančić, 2016). Takav oblik zajedničkog življenja vodi autonomiji i emancipaciji djece. Time se omogućuje preuzimanje odgovornosti svih subjekata za tijek i ishod institucijskog odgoja i obrazovanja - a to je sretno, kompetentno i samopouzdanost djeteta, osposobljeno za preuzimanje inicijative,

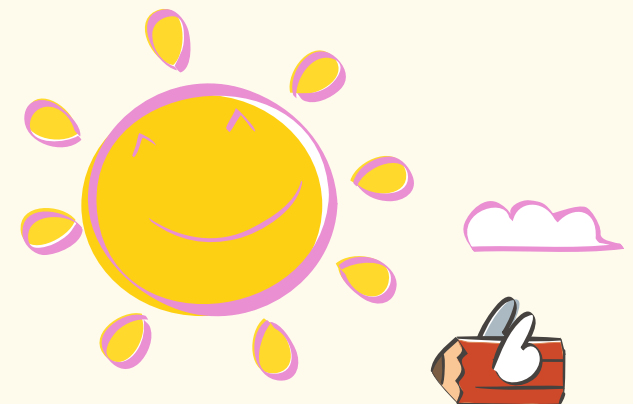
koje se zna zauzeti za sebe i odgovorno je prema sebi i drugima.

Područje razvoja autonomije djeteta zahtjeva stalnu samorefleksiju i refleksiju odgojitelja o postupcima, implicitnoj pedagogiji, odgovornosti u kreiranju okruženja i ponudi raznovrsnih poticaja, dokumentiranju i bilježenju te razvoju aktivnosti. Nužno je stalno profesionalno usavršavanje i učenje odgojitelja. Surha je kvalitetan kurikulum i zadovoljno dijete, koje se razvija svojim tempom u skladu s mogućnostima, interesima i potrebama.

Literatura

- Bruner, J. (2000). *Kultura obrazovanja*. Zagreb: Educa.
- Jurčević Lozančić, A. (2016). *Socijalne kompetencije u ranom djetinjstvu*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilište u Zagrebu.
- *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2015). Zagreb: Narodne novine 5/2015.
- Slunjski, E. (2011). *Kurikulum ranog odgoja - istraživanje i konstrukcija*. Zagreb: Školska knjiga.

- Slunjski, E. (2016). *Izvan okvira 2: Promjena*. Zagreb: Element.
- Šagud, M. (2006). *Odgajatelj kao refleksiuni praktičar*. Petrinja: Visoka učiteljska škola u Petrinji.
- Šagud, M. i Hajdin, Lj. (2018). Position of the Modern Teacher in Educational Theory and Practice. *Croatian Journal of Education: Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 20 (1), 149-160.
- Vujičić, L. (2016). *Razvoj znanstvene pismenosti u ustanovama ranog odgoja*. Rijeka: Učiteljski fakultet, Sveučilište u Rijeci i Centar za istraživanje djetinjstva.

Konstruktivna igra u urtiću-mali graditelji

Odgoviteljica, Ivana Malović

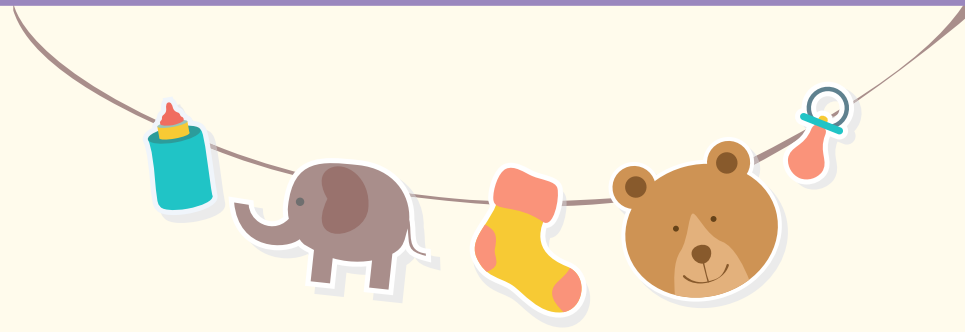
Dječji urtić Duga Resa, Duga Resa

Igra je fenomen djetinjstva i obilježava dječju kulturu (Rajić i B.Petrović-Sočo, 2015). Konstruktivna igra ili igra građenja - igra je u kojoj se dijete koristi raznim predme-

tima, s namjerom da nešto konstruira (sagra-di). Naglasak je pritom na procesu (stvaranju), a ne krajnjem rezultatu. Konstruktivnom igrom djeca razvijaju svoju kreativnost, inovativnost, matematičke kompetencije. Prilikom konstruiranja djeca rješavaju probleme, upoznaju se s prirodnim fizikalnim zakonima i fenomenima. Kako bi se kvalitetno ostvarila, potreban je pomno osmišljen i opremljen prostorno-materijalni kontekst u urtičkoj sobi, ali i izvan nje. Centar

za građenje, glavno je mjesto gdje su smješteni materijali i gdje se odvija glavina igre. Prednost ima neoblikovan materijal raznih dimenzija. Didaktički materijal (npr. plastične kockice) uglavnom je glatke površine, s osnovnim bojama i određenim načinom slaganja. Neke od prednosti neoblikovanog materijala su dostupnost, mogućnost recikliranja i ne sadrže točno određen način slaganja. Neoblikovan materijal mogu biti kartonski i plastični tuljci različiti-

tih dimenzija, rolce toaletnog papira i ubrusa, kartonska ambalaža itd. Prirodni materijal je također dio centra za građenje. Mogu ga činiti različiti oblici drveta, daščice. Materijali poput željeza, aluminijske, i plastike imaju iznimnu vrijednost. Djeca, koristeći takve materijale u igri, mogu osužestavati njihova svojstva i donositi zaključke. Primjerice, drvo je toplo i hrapavo, a metal je gladak i hladan. Uzmemo li metal u ruke, počinje poprimati nova svojstva. Konstruktivnom igrom djeca se upoznaju sa zakonima poluge, statike, pojmovima težine, visine.

Naprimjer, iako ne znaju za pojam mjernih jedinica, pronalaze način kako izmjeriti svoju visinu. Gabrijelova iznosi 10 kocaka, a Darijeva osam i pol, što znači da je Dario niži od Gabrijela.

Time se upoznaju s matematičkim pojmovima. Češeri, grančice, kamenčići dodatno obogaćuju igru. Važno je djeci dati mogućnost samovoljnog uključivanja u aktivnosti i da je vrijeme igre fleksibilno. Konstruktivna igra često se nadograđuje sa simboličkom.

Tako kućica od raznih elemenata postaje kućica za igru obitelji. Konstruktivna igra utječe na kreativnost u likovnom izražavanju. U kasnijim fazama, djeca predškolske dobi sklona su i stvaranju nacrtu za konstruiranje željenog rezultata. Nacrt je vrlo složena aktivnost i zahtijeva poznavanje prostorne percepcije.

Djecu često motiviramo da nacrtaju trodimenzionalnu strukturu koju su izgradili.

Procese konstruiranja dokumentiramo i u dijalogima s djecom ih analiziramo, time dodatno djelujemo na razvoj.

Takav pristup omogućava aktivno sudjelovanje, pregovaranje i rješavanje eventualnih konfliktnih situacija. Ostvaruje se suradnja na relaciji dijete-dijete, dijete-odgojitelj.

Možemo zaključiti da je konstruktivna igra samorganizirana aktivnost kojom dijete razvija brojne kompetencije - komunikacijske vještine, matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, razvija vlastite strategije učenja, inicijativnost, uzajamnu toleranciju i suradnju, stvaralačko izražavanje vlastitih stavova.

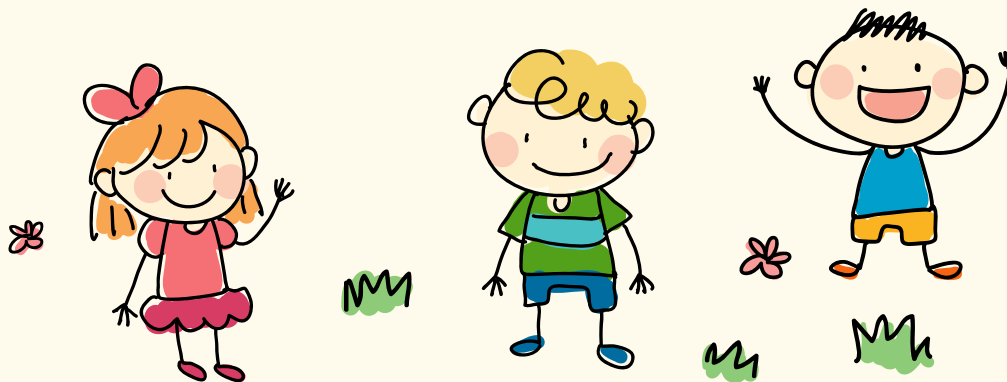

MALI VOLONTERI - DJEČJI VRTIĆ „NAŠA RADOST“ PREGRADA

Odgojitelj, Matija Krizmanić

Dječji vrtić „Naša radost“
Pregrada

Tijekom 2018./2019. odgojno-obrazovne godine u starijoj odgojnoj skupini „Zvezdice“ realiziranje, s ciljem razvoja socijalne solidarnosti i brige o okolišu, projekt „Mali volonteri“. Uz poticanje međugeneracijskog druženja, djeca su upoznala rad Crvenog križa Pregrada i drugih ustanova i udruga koje promiču volontiranje. Dobiene informacije o starijim osobama i obiteljima slabijeg materijalnog stanja s mnogo djece, pomogle su nam u organiziranju i provođenju raznih aktivnosti koje će pridonijeti poboljšanju kvalitete njihovog života, a istodobno pružiti djeci mogućnost konkretnog rada na očuvanju prirode. Usljedile su aktivnosti: čupanje repe na domaćinstvu u Kolariji, čišćenje okućnice, zubljanje lišća, skupljanje granja, izrada ogradice za cjetnjak i sadnja maćuhica te spremanje drva za zimu kod bake koja živi sama u selu Gorjakovo, uređivanje

okućnica i spremanje ogrjeva za zimu na domaćinstvima u selima Stipernica i Marinci. Dolaskom zime, u suradnji s Louvačkom udrugom „Kuna“ Pregrada, djeca su pripremila hranu i napunila hranilište za životinje na Kunagori. Spontana reakcija djece, da pomognu čistačima našeg komunalnog poduzeća u čišćenju glavnog gradskog trga, sve nas je oduševila. Tako su djeca spoznala da posao čistača nije nimalo lagan, a urlo je važan za lijep izgled našega grada.

U povodu božićnih blagdana održana je zajednička kreativna radionica djece i odraslih, na kojoj su izrađeni ukrasi od didaktički neoblikovanog materijala, uz dobrovoljne priloge, podijeljeni građanima na gradskom božićnom sajmu. Sav prihod namijenjen je Crvenom križu Pregrada. Provedena je i humanitarna akcija prikupljanja higijenskih potrepština, hrane, odjeće i obuće te sortiranje i pakiranje. U suradnji s djelatnicima Crvenog križa djeca su sudjelovala u dostavljanju poklon paketa siromašnim obiteljima u okolnim selima. S ciljem što bolje međugeneracijske povezanosti djece i odraslih,

organizirani su posjeti starijim i nemoćnim osobama smještenim u domovima u okolici Pregrade. Svaki je posjet bio ispunjen veselim pjesmama i druženjem koje je usrećilo naše najstarije građane, djecu i nas odgojitelje.

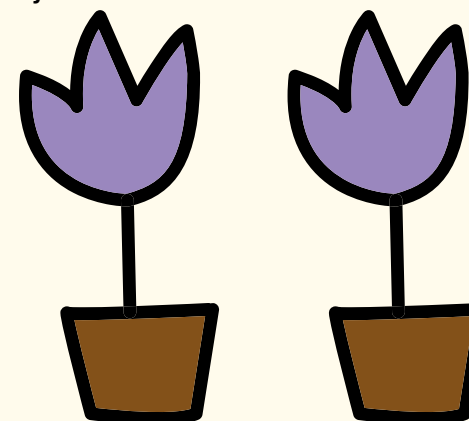
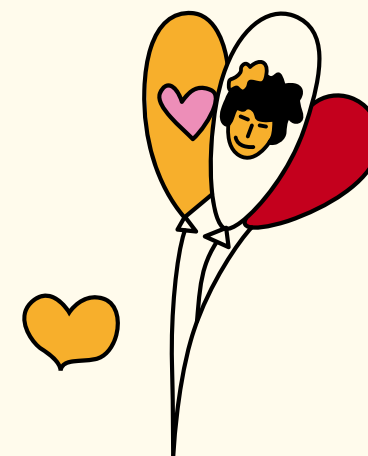
Kako su u sve aktivnosti, kao volonteri, uključeni i roditelji, organizirali smo proljetno uređenje vrtićkog dvorišta. Uređen je naš mali vinograd, voćnjak, vrt ljekovitog bilja, povrtnjak i cvjetnjak te napravljena hobit kućica s lijepo uređenim cvjetnjakom oko nje. U

suradnji s volonterskom grupom OŠ Pregrada, Savjetom mladih i Društvom Naša djeca Pregrada, organizirana je humanitarna utakmica na kojoj je prikupljen novac za ljetovanje djece slabijeg materijalnog stanja, potom se grupa uključila i u humanitarnu akciju prikupljanja novca za oboljelu djevojčicu Milu (koju su djeca upoznala preko medija). Novac je uplaćen na otvoren račun u poslovnici Fine.

Projekt „Mali volonteri“ pružio je djeci mogućnost implicitnog učenja i doživljaj istinskog

zadovoljstva u pomaganju potrebitima. Upoznala su život ljudi u okolnim selima i razvila humane vrijednosti (poštovanje, odgovornost i brigu za druge...), a provela su mnogo vremena u prirodi i svojim radom pridonijela ljepoti vrtićkog okoliša i našeg grada.

Projekt je predstavljen na državnoj Smotri projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, u Zadru, na međunarodnom sastanku URBACK grupe (8 volonterskih gradova EU), na stručnom skupu u organizaciji AZOO i Crvenog križa Hrvatske. Objavljen je u Godišnjaku br. 19 Međunarodne Ekoškole u RH, te roditeljima i odgojiteljima u vrtiću.

MEDIJSKI ODGOJ – OD PROJEKTA „ZDRAVOLJUPCI NA RABU“ DO PROJEKTA “SAY HELLO TO THE WORLD/ SAY HELLO TO YOUR COUNTRY”- “Pomašimo po Hrvatskoj”

ca, trenutno njima najzanimljivije reklame, implementiran u odgojno-obrazovni proces.

Prema Zakonu o medijima iz 2003.

godine, mediji su: novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletekst i ostali oblici dnevnog ili periodičnog

objavlivanja urednički oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike.

Oglašavanje je jedna vrsta komunikacije kojoj je surha informiranje, obaveštavanje potencijalnih kupaca o proizvodima ili uslugama. Reklame - kao način oglašavanja - sadrže činjenice, informacije i uvjerljive poruke o onome što reklamiraju. Danas se za oglašavanje većinom koriste masovni mediji: televizija, radio, filmovi, časopisi, novine, internet, plakati, čak i videoigre.

Majaron (2004) navodi da lutka djetetu omogućuje osjetiti svijet oko sebe, a svaku stvar iz svakodnevice može oživjeti i dati joj simboličko značenje. Ako dijete dobije priliku oživjeti stvari iz prirode (kamenje, voće i slično) i odigrati scenu s bićima iz nastavnog predmeta, ono tada dobiva priliku da temu vidi s drugog stajališta. Autor se pita zašto bi se sve trebalo gledati s aspekta realnosti, kada se svijet sastoji od nadrealnih načela koja mogu ponuditi novi pogled na realnost. Takvom vrstom

Snežana Turković, odgojitelj mentor

Dječji vrtić „Pahuljica“, Rab

Danas je nemoguće zamisliti život bez najvažnijeg izvora informacija - medija. Mediji uz mnogobrojne informacije, teme i poruke, među ostalim, promiču obrazovanje, kulturu i druga društvena područja. Često se navodi kako mediji postaju glavni čimbenici socijalizacije, nude nove usluge, uvelike utječu na osobne stavove, vrijednosti i stilove ponašanja i značajno utječu na djecu. Utjecaj medija može biti pozitivan, ali i negativan, pa odrasli moraju svojim ponašanjem biti primjer drugim pojedincima, osobito djeci. Budući da smo nerijetko sujedoci lošeg korištenja masovnih medija u životu djece predškolske dobi, postavlja se pitanje - što mi, kao odgojiteljice, možemo učiniti? U ovom radu pokazano je kako je interes djece za lutke Zdravoljuba-

kreativnosti dijete uči razlikovati alegoriju od realnosti, jer ima jedan od predujeta za kreativnost, iako prema teoriji simboličke igre, djeca točno znaju kada je situacija stvarna, a kada zamišljena. Kraljević (2003) se u svojoj knjizi pita - s obzirom na brz i dinamičan život ispunjen tehnologijom - hoće li Homo ludens (čovjek koji se igra, koji ima sklonost i potrebu za igrom) polako izumrijeti. Navodi da se predložci

klasične dječje igre bitno mijenjaju pod sve agresivnijim utjecajem novih tehnologija i mogućnosti, pa je igru važno poticati i sačuvati.

USTANOVLJAVANJE POSTOJEĆIH ISKUSTAVA I RAZUMIJEVANJA DJECE

Svakodnevnim praćenjem uočeno je da većina djece donosi u urtic svoju lutku Zdravoljupca i da im ona nije prijelazni objekt, već poticaj za međusobnu komunikaciju s vrlo oskudnim izmjenjivanjem informacija.

U vrlo kratkom vremenu, zajedno s djecom, osmišljeni su i izrađeni poticaji i igre koje su obuhvaćale klasificiranje voća i povrća, prepoznavanje i imenovanje boja, okusa, mirisa, veličina, količina... Odlazilo se u planirane šetnje maslinicima, vinogradima, vrtovima i voćnjacima. Djeca su bila u situaciji promišljanja o iskoristivosti i dobrobiti voća i povrća za ljudski organizam, istraživane su mogućnosti konzumiranja i prerade. Djeca su samoinicijativno pjevala pjesmice Zdravoljupci. Uočeno je da su se

pjevanjem pjesmica javili interesi za ritmiziranje i pjevanje kod gotovo sve djece, te je u skladu s tim obogaćen glazbeni centar. Također su djeca često crtala, slikala ili modelirala omiljenog Zdravoljupca i povezivala s viđenim voćem i povrćem u okruženju. Jasno je koliko djeca, uglavnom nekontrolirano kod kuće, provode vrijeme igrajući igrice na računalo i gledajući neprimjerene sadržaje na televiziji, te kako se to odražava na njihovo ponašanje - i odlučeno je ići korak dalje.

Kako postati medijski obaviješten, dogovoran i osvijestjen?

ZAJEDNIČKA REFLEKSIJA ODGOJITELJA I RODITELJA

Temeljni cilj refleksije „Mediji u urticu“, glasi;

Cilj svakog medijskog odgoja je postići medijsku kompetentnost, odnosno sposobnost i spremnost pojedinca da može samostalno i kompetentno, aktivno i kreativno rabiti medije - i praktično i teorijski.

Dogovoren je i održan tematski roditeljski sastanak. Za roditeljski

sastanak pripremljena je prezentacija „Mediji i odgoj“. Prezentacija je koncipirana u dva dijela.

Prvi dio objašnjava teorijske postavke zasnovane na znanstvenim istraživanjima:

- Kako mediji utječu na odgoj djeteta u obitelji?
- Suvremena ovisnost - tri ekrana - TV, internet, mobitel.
- Što donosi pretjerano gledanje televizije?
- Značaj koncentracije za dijete - što može pomoći boljoj koncentraciji.
- Utjecaj TV programa na psihološki razvoj i rad mozga kod djece.

Drugi dio odnosi se na prijedlog implementacije:

- Kako iskoristiti reklamu u odgojno-obrazovne surhe?
- Povezanost medija s odgojno-obrazovnim procesom.
- Uloga roditelja u planiranju i rea-

lizaciji odgojno-obrazovnog procesa.

Roditelji su se aktivno uključivali u raspravu, izmjenjujući osobna iskustva iz obiteljskog života svoga djeteta u vezi s uporabom medija. Prema dosadašnjim iskustvima i stečenim znanjima djece i njihovim aktualnim interesima, zaključeno je da će se zajedno raditi na ostvarenju navedenog cilja, a medije upotrijebiti u obrazovne i poticajno razvojne svrhe, unapređivanje sposobnosti - kako bi uviđeno i doživljeno mogli preraditi. Važno je da djeca upoznaju zabavnu i korisnu stranu medija, ali i moguće opasnosti i negativne posljedice.

Budući da su djeca područnog odjeljenja iz različitih mjesta na otoku Rabu, predloženo je da Zdravoljupci budu objekt kojim će djeca istraživati obilježja, prirodu, kulturne i tradicijske vrijednosti, materijalna i nematerijalna dobra svog zavičaja, te se međusobno bolje upoznavati kroz nešto opipljivo, materijalno, vidljivo aktivnim angažmanom djelujući u urtičkom i obiteljskom okruženju uz pravilnu uporabu medija.

Što nam je sve to donijelo?

- obilježja i elementi otoka Raba
- prirodno okruženje
- učenje istraživanjem,
- suradničko učenje,
- učenje igrom,
- početno čitanje i pisanje
- usvajanje matematičkih pojmova
- logičko zaključivanje

U dogovoru s roditeljima, zaključeno je da medijski odgoj treba biti obrazovno usmjeren, sa surhom rasuđivanja i stjecanja kompetentnosti i savjesnosti.

Zadaci za roditelje:

- Planirati i dogovoriti šetnje ili posjete s djecom (sa ili bez lutke Zdravoljupca).
- Fotografirati ili snimati svaki odlazak u šetnje ili posjet po otoku

Rabu i napisati koje je to (mjesto, objekt, predmet, zgrada, spomenik, instrument...i sl.), te gdje se na otoku nalazi.

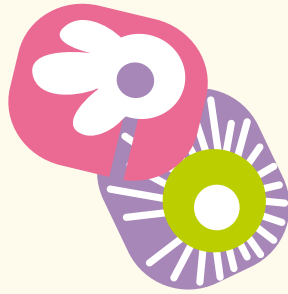
- Fotografije i snimke s opisom poslati odgojiteljicama.

Zadaci odgojiteljica:

- Prikupljati bilješke, snimke i fotografije koje bilježe roditelji.
- Voditi bilješke, fotografirati i snimati djecu u aktivnostima u urtiču.
- Prikupljenim materijalom izraditi ppt ili video.
- ppt ili video koristiti u radu s djecom.
- ppt koristiti za zajedničke refleksije.

REALIZACIJA I PRAĆENJE DOGOVORENIH AKTIVNOSTI

Prema dogovoru, krenulo se u realizaciju. Roditelji su se odmah angažirali i slali fotografije mjesta koja su posjetili sa svojom djecom. Redovito se radilo na prezentaciji,

osmišljenoj u dva dijela. Prvi dio obuhvaća predstavljanje svakog djeteta s njemu najdražim Zdravoljupcem, te slijed aktivnosti u vrtiću. Drugi dio prezentacije sastoji se od podgrupa, odnosno mjesta/naselja na otoku Rabu. Sortirane su fotografije djece, njihovih šetnji i posjeta određenoj lokaciji na Rabu, prema kojima je svaka fotografija dobila naziv. Korišteni su raspoloživi mediji; fotoaparati, mobiteli, računalo, projektor. Građen je i još se gradi okruženje koje odiše kulturom otoka Raba, njegovih mjesta i naselja. Dogovarane su strategije kako svaku bilješku, fotografiju ili snimku iskoristiti za planiranje sljedećeg koraka - što je, u konačnici, dovelo do projekta "Zdravoljupci na Rabu".

U prvih mjesec dana uočene su promjene u socioemocionalnom aspektu razvoja. Naime, roditelji su nakon određenog vremena počeli planirati i odlaziti u šetnje i posjete, pozivajući jedni druge. Ostvarila se bolja suradnja i komunikacija među roditeljima djece i izvan ustanove (druženja u vlastitim domovima i zajednički odlasci u šetnje). To se ujedno reflektiralo na ponašanja i međusobnu suradnju djece u vrtiću.

ZAPAZANJA- RAZVIJANJE KOM-

PETENCIJA

- Korištenje socijalnih vještina u međusobnim interakcijama.
- Korištenje demokratskih načela u ophođenju (izražavanje stava i mišljenja, dogovaranje o zajedničkim aktivnostima i djelatnostima).
- Suijest u odnosu na svoj identitet i obiteljsko porijeklo, mjesto i način življenja, poštovanje i prihvaćanje tuđeg identiteta, mjesta i načina življenja.
- Odgovoran odnos prema tradicijskim i kulturnim vrijednostima, običajima i načinu života ljudi na otoku Rabu, kao i poštovanje vlastitog i tuđeg rada.
- Stjecanje znanja i ponašanja u odnosu na pravilno korištenje medija.

Tijekom drugog mjeseca trajanja projekta dogovorena je zajednička refleksija. Redovito se vodi i formalna i neformalna pedagoška dokumentacija. Svaki roditelj ima uvid u individualnu razvojnu mapu svog djeteta, razvojnu mapu skupine te računalnu prezentaciju praćenja i bilježenja rada na projektu. U isto vrijeme objavljen je natječaj za su-

djelovanje u međunarodnom projektu "SAY HELLO TO THE WORLD" i potprojekta "SAY HELLO TO YOUR COUNTRY". Tema potprojekta izursno se nadovezuje na projekt odgojno-obrazovne skupine, te je odmah uslijedila prijava za sudjelovanje. Dogovoren je roditeljski sastanak, na kojem je roditeljima detaljno objašnjeno koji su uvjeti i način sudjelovanja te su im predloženi službeni dokumenti u kojima se navodi sljedeće:

Cilj projekta je povezivanje djece po cijelom svijetu. Međusobnim upoznavanjem i izmjenjivanjem doživljaja djeca uče o različitim kulturama, stječu znanja o multikulturalnosti te jačaju razumijevanje i toleranciju. Cjelokupna komunikacija se odvija videopozivima, kojima se pristupa preko "My Hello" aplikacije.

Vrtići koji se prijave zajedno rade na temama: To sam ja, Ja i moja obitelj, Ja i moj Vrtić, Ja i moje mjesto/grad, Ja i moja država.

ZADACI

Između nekoliko ponuđenih opcija sudjelovanja roditelja, odlučili su se grupirati po mjestu boravka. Naprimjer, troje djece živi u mjestu Barbat. Njihovi roditelji dogovaraju istraživanje obilježja tog mjesta zajedno s djecom. Istraživanje može biti grupno ili pojedinačno (po njihovom izboru). Svaki posjet i ono što je specifično za to mjesto - fotografiraju, snimaju i vode bilješke razgovora s djecom. Na osnovi prikupljenih podataka u vrtiću, osmišljeni su poticaji i provedene aktivnosti. Planirano je kako će se djeca videojauljanjem predstavljati djeci drugog vrtića i prikazati što su istraživala i naučila o otoku Rabu.

OČEKIVANI ISHODI UČENJA ULASKOM U PROJEKT "SAY HELLO TO THE WORLD" i potprojekt "SAY HELLO TO YOUR COUNTRY" - "Pomašimo po Hrvatskoj" RADOM NA PROJEKTU „ZDRAVOLJUPCI NA RABU“

- S poštovanjem se odnositi pre-

ma vlastitoj i tuđoj kulturi, tradiciji i načinu življenja.

- Usvajati nove spoznaje o različitim načinu i kulturi života.
- Uočavati sličnosti i razlike te jačati interes za stjecanje novih spoznaja - i vlastite i tradicije drugih.
- Samostalno odabirati sredstva izražavanja vlastitog doživljaja.
- Usvajati i razumjeti uporabu medija u surhu učenja.

OSTVARENI ISHODI U ODNOSU NA DIJETE

Djeca mješovite odgojno-obrazovne skupine „Perlice“ rade na projektu i svakodneвно se zapažaju njihova različita razvojna postignuća, ovisno o kronološkoj dobi, psihofizičkim karakteristikama i načinu djetetova osobnog angažmana u projektu.

- Dijete zna imenovati voće i povrće.
- Povezuje lutku s određenim voćem i povrćem.
- Uočava i prepoznaje voće i povr-

će u prirodi.

- Razumije neke od načina konzumiranja i pripreme voća i povrća.
- Dijete zna imenovati mjesto i državu rođenja.
- Grad u kojem živi, mjesto i naselje.
- Zna u kojem mjestu živi drugo dijete iz skupine.
- Imenuje neke sadržaje, elemente, simbole, običaje... iz svog mjesta življenja.
- Prepoznaje neke sadržaje, elemente, simbole, običaje iz drugog mjesta na otoku.
- Usvaja način prerade smokava, šljiva, grožđa, jabuka, mrkve, rogača.
- Usvaja način izrade tradicionalnih kolača.
- Usvaja spoznaje o nekadašnjem načinu života, kao i o različitim načinu života drugih.
- Isprobava različite načine komunikacije i izražavanja vlastitog doživljaja.
- Prepoznaje i imenuje neke medije

i razumije funkciju.

ZAKLJUČAK

Ideja i zamisao projekta potekli su od uvida u pretjerano nekvalitetno korištenje medija kod djece mješovite odgojno-obrazovne skupine „Perlice“ i velikog interesa za temu Zdravoljupca. Reklama i likovi iz reklame iskorišteni su za povezivanje dječju temu, time smo potaknuli djecu, ali i uključili roditelje na istraživanje otoka i mjesta odakle dolaze, kulture i tradicije, pritom koristeći razne medije. Sudjelovanje u potprojektu „Pomašimo po Hrvatskoj“, izvorsna je prilika koja će omogućiti korištenje medija u pozitivne surhe kontrolirano, poticajno i obrazovno.

Ovaj rad prikaz je koliko je za odgojitelja od neupitne važnosti cjeloživotno se obrazovati, svoja stečena iskustva i znanja nesebično implementirati u svoju svakodnevnu praksu i nikad ne odustajati, neprestano istraživati načine i mogućnosti učenja djece. Važno je biti podrška roditeljima u njihovoj sve zahtjevnijoj ulozi roditeljstva. Kada odgojitelj uspije otići korak dalje u odnosu na vlastitu praksu istodobno radeći na razvoju inte-

rakcija, razvijajući suradnju i partnerstvo s obitelji, kada se zalaže za poštivanje različitosti i inkluziju, prati, procjenjuje i planira strategije poučavanja, vodi računa o prostorno-materijalnom okruženju, on radi na svom profesionalnom razvoju za dobrobit djece i društva uopće.

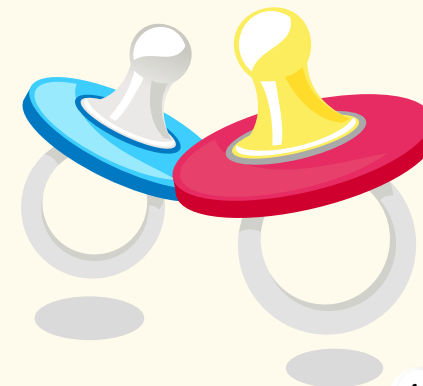
LITERATURA

Kraljević, A. (2003): Lutka iz kutka. Zagreb, Naša djeca.

Majaron, E., Kroflin, L. (2004): Lutka... divnog li čuda! Zagreb, Denona d.o.o.

Izuori: ↑ <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/306926.html>

↑ <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/306926.html>

PARTNERSTVO S RODITELJIMA

Odgojiteljice
Andrea Lemajić
Martina Stojanac
Antonija Vukašinović

Dječji vrtić Slavonski Brod

Partnerstvo s roditeljima velik je izazov. Biti partner nije nimalo lak zadatak, ali nije nemoguć. Partnerstvo roditelja i dječjeg vrtića iznimno je važno za holistički razvoj djeteta. Kvalitetno partnerstvo visoko korelira s pozitivnim rezultatima kod djece. Ono predstavlja najviši stupanj suradničkih odnosa usmjerenih ostvarenju zajedničkog cilja, a to je dobrobit djeteta. Odgojitelji i roditelji u takvom odnosu (koji nadilazi odnos suradnje) pružaju maksimalnu potporu jedni drugima kako bi zadovoljili interese djece, i to bez hijerarhijskog odnosa odgojitelj-roditelj, nego su oni ravnopravni partneri u odgojno-obrazovnom procesu. U razvijenom partnerskom odnosu s roditeljima, dječji vrtić postaje

je vrtić po mjeri svakog djeteta, koje se ondje osjeća kao kod kuće. Partnerstvo se temelji na interakciji i suradnji te aktivnom sudjelovanju roditelja u oblikovanju odgojno-obrazovnog procesa. Karakteristike partnerskog odnosa su: poštovanje, pouzerenje, otvorena komunikacija, fleksibilnost, aktivno slušanje, dijeljenje informacija i neosuđivanje. Što

je viša razina obiteljske uključenosti, veće su mogućnosti za maksimalnu dobrobit djece. Partnerstvo između dječjeg vrtića i roditelja nije luksuz nego nužnost, bez koje odgojno-obrazovni rad nije potpun.

Brojna istraživanja dovode partnerski odnos odgojitelja/učitelja s obitelji u korelaciju s bo-

ljim postignućima djeteta kao i kvalitetnijem cjelovitom razvoju, razvoju pozitivne slike o sebi, samopoštovanjem i samopouzdanjem. No, često smo u zabludi brkajući pojam partnerstva s pojmom suradnje. Odnos, odgovornost, zajednički cilj, moć djelovanja, komunikacija i energija - prema M.Ljubetić (2014) - glavne su odlike partnerstva koje prema tome možemo definirati kao najvišu razinu suradničkog odnosa između pojedinaca (roditelja) i vrtića/škole (odgojitelja/stručnih suradnika). Taj odnos usmjeren je zajedničkom cilju, koji je uvijek definiran u korist djeteta, a odvija se u određenom aspektu i vremenskom razdoblju (Razdoblje boravka djeteta u ustanovi). Suradnički odnos funkcionira na hijerarhijskom konceptu, što rezultira neravnopravnošću odnosa partnera. Time je onim obiteljima koje pokazuju interes za uključenost i suradnju najčešće dodijeljena uloga rješavanja problematike ustanove, dok one obitelji koje pružaju otpor postaju margina-

lizirane. Partnerstvo se tako temelji na potpuno suprotnim načelima, što rezultira stavljanjem djeteta u fokus interesa obje strane te stvaranjem harmoničnog i kvalitetnog odnosa koji se u najboljem sujetlu odražava na dijete.

Na koji način razvijati partnerstvo s roditeljima? Jedan od načina je percipirati roditelja prvim izvorom informacija o djetetu. Osobu koja će nam dati osnovne informacije kako se dijete ponaša u obiteljskom okruženju, u interakciji sa svojom mikrookolinom. Zajedno s roditeljima,

graditi pozitivnu sliku o djetetu, promišljati o sljedećim koracima učenja djeteta, proniknuti u individualnost i osobnost djeteta. Kada roditeljima pokažemo da nam je stalo, dobit ćemo pouzdanje kao veliku pomoć u radu. Transparentnost odgojno-obrazovnog procesa važan je čimbenik razvoja partnerstva. Dokumentacijom za roditelje, web stranicama ili društvenom platformom, roditelje uključujemo u svakodnevni uvid u ono što njegovo dijete radi u vrtiću i kako se ponaša u institucionalnim uvjetima. Roditelji tada postaju aktivni sudionici i pruža im se mogućnost sukreiranja odgojno-obrazovnog procesa. Često pribjegavamo koristiti terminologiju „otvorenih vrata za roditelje“. Roditelji se trebaju osjećati pozvanima svakodnevno boraviti u skupini, realizirati svoje ideje, pridonositi stvaranju prostorno materijalnog okruženja sa svim sudionicima procesa.

I na kraju, koristili bismo poznatu frazu koja savršeno opisuje proces razvoja partnerstva:

„Kada cvijet procujeta, pčele dolaze same.“

POTICANJE PROCESA UČENJA DJECE; KONSTRUKCIJA, SUKONSTRUKCIJA I METAKOGNICIJA

Odgojiteljica Milana Taloš Lopar

Dječji vrtić „EN TEN TINI“

Djeca svoja znanja izgrađuju tako da svako novo iskustvo pokušavaju protumačiti, tj. razumjeti, potom ugraditi u postojeći, izgrađeni koncept znanja i razumijevanja (...) svoja znanja od okoline ne preuzimaju pasivno, nego ih aktivno izgrađuju, tj. konstruiraju.”

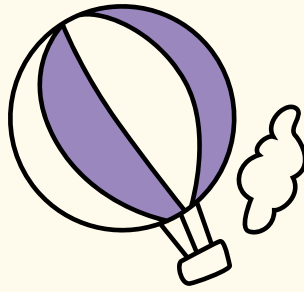
Slunjski, E. (2008), 15, Dječji vrtić zajednica koja uči. Zagreb: Spek-tar Media.

Osim ove definicije procesa učenja djece kao vodilje, s ciljem poboljšanja kvalitete odgojno-obrazovnog procesa u skupinama, na početku bismo naglasile i važnost kontinuiranog htijenja i želje odgojitelja da istu analiziraju prihvaćajući svako dijete sa svim njegovim životnim i razvojnim karakteristikama.

ma. Tako pronalazimo put kojim svakom pojedincu u našoj odgojno-obrazovnoj ustanovi olakšavamo proces njegova rasta. Temelji tog procesa su u kvalitetnom prostorno-materijalnom okruženju, dobro promišljenom, strukturiranom i poticajnom prostoru koji djeci omogućava slobodu kretanja, individualnost i slobodu u odabiru područja interesa i partnera za aktivnosti, prostora koji poziva djecu na organiziranje procesa učenja prema vlastitim interesima i mogućnostima. Veliku važnost pridajemo dokumentaciji, koja u svim segmentima služi kao alatka za poboljšanje kvalitete tog procesa. Način na koji djeca razmišljaju i raspravljaju, kako se izražavaju, iznose svoje teorije i postojeća znanja, pokušavamo što bolje razumjeti upotrebljavajući i analizirajući prikupljenu dokumentaciju. U našem radu vodimo se i teorijom o važnosti socijalnih interakcija u procesu učenja djece. Sujesne činjenice da djeca ne konstruiraju sa-

mostalno svoja znanja, zadaća nam je i osigurati mogućnost kvalitetnih socijalnih interakcija među djecom i odraslima radi što kvalitetnije podrške u poticanju procesa učenja djece; konstrukcije, sukonstrukcije i metakognicije.

Vrlo bitan za razvoj konstrukcije, sukonstrukcije, a na kraju i metakognicije je dobro promišljen, strukturiran i poticajan prostor koji djeci omogućava slobodu kretanja, individualnost i slobodu u odabiru područja interesa, partnera za aktivnosti i sl. Centri za aktivnosti sadrže dovoljno materijala zbog različitih interesa djece, stalno su dostupni i logično odabrani kako bi djeca odmah znala što u kojem centru mogu raditi i kojim se aktivnostima mogu baviti. Teorija konstruktivizma podrazumijeva stimulativno materijalno okruženje, koje djeci osigurava raznorodnost materijala za stjecanje izravnih iskustava kao podloge konstruiranja znanja i razumijevanja, pa nudimo materijale da je djetetu jasna logika njihova mogućeg korištenja i međusobnog kombiniranja.

“VYGOTSKY učenje tumači dijalektičkim procesom, u kojem dijete uči zajedničkim iskustvom rješavanja problema s nekim drugim...”

Slunjski, E. (2008), Dječji urtić zajednica koja uči. Zagreb: Spek-tar Media.

Spomenule smo kako djeca uče i konstruiraju svoja znanja međusobno surađujući, stoga je naš primarni cilj zadovoljiti sve predujete da se to ostvari. Važno je napomenuti kako se, uza sve zadovoljene predujete za stvaranje situacija učenja, konstrukcija, sukonstrukcija i metakognicija međusobno isprepliću u svakodnevnim dječjim aktivnostima.

“Konstrukcija znanja je grupni proces. U procesu učenja, svakom pojedincu pomažu hipoteze i pretpostavke drugih, koje ga potiču na propitivanje, a ponekad i revidiranje vlastitih.”

Slunjski, E. (2012),38, Rinaldi, 2006.Tragovima dječjih stopa. Zagreb: Profil.

U aktivnostima kojima djeca razmjenjuju, međusobno uspoređuju i preispituju osobne konstrukcije, razvija se sukonstrukcija znanja, a posljedica takvih aktivnosti je ispravljanje ili proširivanje vlastitog znanja. U različitim svakodnevnim aktivnostima djeca slobodno izražavaju svoje konstrukcije, prihvaćaju tuđe i donose nove zaključke.

Predujet za podršku učenju djeci u "zoni sljedećeg razvoja" je kvalitetno prostorno-materijalno okruženje, o kojem smo već govorili. Vrlo važnu ulogu ima senzibilitet odgojitelja za svako pojedino dijete, njegove individu-

alne razvojne mogućnosti, sposobnosti, znanja i razumijevanja.

Metakognitivne sposobnosti djece omogućuju da postaju sujesna procesa svog razmišljanja i učenja, tj. da otkrivaju put kojim su razvila neko novo znanje ili došla do nekog novog razumijevanja. U tom procesu primjenjujemo različite tehnike podupiranja, kako bismo djeci što primjerenije osigurali situacije razmišljanja o vlastitom mišljenju - od stvaranja predujeta u centrima aktivnosti do postavljanja poticajnih refleksiunih pitanja.

„Djeca svoja znanja od okoline ne preuzimaju pasivno, nego ih aktivno izgrađuju, tj. konstruiraju.“

Slunjski, E. (2008), 15, Dječji urtić zajednica koja uči. Zagreb: Spektar Media.

Definicija procesa učenja, koju smo uvodno navele, služi nam kao vodilja u praksi, a najvažniji alat je dokumentacija koja nam olakšava razumijevanje djece, otkrivanje područja učenja i promišljanje o mogućim intervencijama kojima bismo podržale proces učenja djece.

Zdraustvena voditeljica u dječjem vrtiću

Svaki vrtić ima raunateljicu, odgojiteljicu, od milja zvanu „teta“, spremačicu, „stričeka“ domara i - nezaobilaznu - „tetu“ kuharicu. Svi oni surađuju i brinu se o dobrobiti djece. Među njima još je jedna važna karika - zdraustvena voditeljica; medicinska sestra, koja vodi brigu o zdraustvenom stanju vašeg djeteta, čistoći objekta, prehrani, te surađuje s cijelim vrtićkim timom i vanjskim suradnicima (pedijatri, epidemiolozi, sanitarna...).

Prilikom upisa djeteta u DV, svakom djetetu otvara se njegov zdraustveni karton. Na prednjoj strani osim djetetovih generalija, nalaze se podatci roditelja i nadležnog pedijatra, te napomena vezana za zdraustveno stanje djeteta. Unutarnja strana kartona ostavljena je za ispričnice i kalendar cijepjenja; te stražnja strana za unos antropometrijskih mjerenja (2 puta godišnje).

Pod pojmom „zdraustveno stanje djeteta“, kod zdraustvene voditeljice to znači - ima li neko dijete poseban režim prehrane, određenu vrstu alergija, treba li provoditi uježbe, ima li određenu

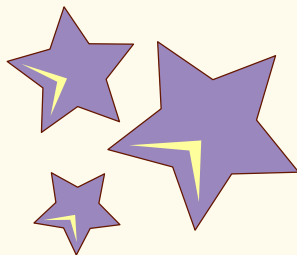
kroničnu terapiju. Prilikom upisa i individualnih sastanaka, zdraustvena voditeljica od roditelja doznaje bitne informacije, koje prosljeđuje dalje ostalim članovima tima kako bi

se vašem djetetu pružila najbolja moguća zaštita i pomoć.

O svakoj novonastaloj situaciji, zdraustvena voditeljica pruža edukaciju ostalim članovima

tima, primjena „Diazepam“ klizme kod febrilnih konvulzija ili epi napadaja, primjena „Ventolin“ pumpice prilikom astmatičnog napadaja, ili pružanje prve pomoći.

Jedan od najučestalijih problema boravka djeteta u kolektivu je narušavanje zdravlja djeteta. Neka djeca stekla su otpornost /imunitet na određene bolesti - jer su već boravila u obiteljskom okruženju s djecom koja pohađaju kolektivu (vrtić, školu); međutim, neka djeca su „čuvana pod zlatnim zvonom“. Toj djeci imunitet se vrlo brzo narušava. Ulaskom u kolektivu - neka djeca oboljevaju u prvim danima, neki unutar mjesec dana, itd. To je normalno stanje i na takav „ritam oboljevanja“ se treba priviknuti.

Vrlo često čujemo rečenice: „Ma, nije mu/ joj ništa“, „Malo je nešto nervozna“, „Ma, doma je samo imao/la jednom temperaturu“...

Sui znamo da su osnovni simptomi bolesti povišena tjelesna temperatura, proljev, povraćanje, učestao i dugotrajan kašalj, nespecifični osip, crvenilo očiju te učestali žuto-zeleni sekret iz nosa.

Kad dijete ima jedan od tih simptoma, poželjno ga je odvesti na pregled nadležnom pedijatru. Prilikom liječničkog pregleda, vi ste, kao roditelj, ta osoba koja prikazuje realnu sliku djetetovog

zdraustvenog stanja. U tih 5 minuta kod pedijatra, jako je važno kako prikazete djetetovo zdraustveno stanje, jer vi provodite puno više vremena s djetetom nego pedijatar. Ako se ustanovi da je vaše dijete bolesno, ono mora ostati kod kuće na njezi i brzi svojih najmilijih.

Zamislite samo kako se vi osjećate kad vas boli glava, kad se ne osjećate dobro. Prva pomisao vam je - kuća, topla deka, mir i tišina. Na isti način razmišljaju i vaša djeca - samo žele vas, zagrljaj, juhicu i mir svoje kuće. Kad dijete ozdravi, vraća se u kolektivu s valjanom liječničkom ispričnicom (ona sadrži ime i prezime djeteta, šifru dijagnoze djetetove bolesti; **VAŽNO** - jer se prati zdraustveno stanje u vrtićkoj skupini, datum od - do kada je dijete bolovalo, potpis i faksimil liječnika).

Dijete, kad je na antibiotskoj terapiji - ne smije boraviti u vrtiću. Jedina terapija koju dijete smije uzimati u vrtiću je ona kronična, to je npr. „Diazepam“ klizma kod febrilnih konvulzija ili epi napadaja, „Ventolin“ pumpice kod astmatičnog napadaja, sirup kod alergija, i to uz liječničku

poturdu uz postupak primjene lijeka.

Ako se zdraustveno stanje djeteta promijeni tijekom boravka u vrtiću, obavezno je obavijestiti vrtić, kako bi se znalo postupati u određenoj situaciji.

Bitno je i da prilikom upisa djeteta u vrtić donesete svu potrebnu zdraustvenu dokumentaciju kako bi se pratilo realno stanje vašeg djeteta. Potrebna dokumentacija: potvrda vašeg nadležnog pedijatra, kopija zdraustvene i kopija knjižice cijepljenja, te ostala medicinska dokumentacija. Zašto kopija zdraustvene? Jako nam je važan MBO ili matični broj osiguranika; jer - ako vašem djetetu zatreba hitna medicinska pomoć, dijete se pod tim brojem vodi u nadležnoj zdraustvenoj ustanovi, te ga se tako može locirati u kojoj se zdraustvenoj ustanovi nalazi.

Često pitanje je koliko dana dijete treba ostati kod kuće kad se razboli, moja iskrena preporuka je - koliko god djetetu treba. Mnogi roditelji zbog poslovnih obaveza krata svoja bolovanja i vraćaju se na posao, a djeca u kolektivu. Ako se dječji organizam nije dovoljno

oporavio, dijete će se ponovo ubrzo razboljeti i stalno ćete se urtjeti u začaranom krugu.

Imate li neke dvojbe, ili vas nešto brine, stručni tim vrtića vam je uvijek na raspolaganju! Onu misao - „je li možda pitanje glupo“, zaboravite, jer s razlogom postoje različite struke koje znaju više o određenom području i načinu kako vam pomoći.

Zdraustvena voditeljica, Monika Šavorić

ŠKOLSKI LISTOVI

Autor ovog teksta devet je godina uoditelj skupine učenika koja stvara školski list Zlatarske Iskrice. U 2018. godini Zlatarske Iskrice - broj 59, osvojile su prvo mjesto na natječaju Jutarnjeg lista «Biramo najbolji školski list» u kategoriji tiskanih listova osnovnih škola, a 2019. godine broj 60, na istom natječaju, osvaja treće mjesto. Na Državnoj smotri LiDraNo 2019. istaknuto je da je broj 60 Zlatarskih Iskrice superioran i da mu Državno pouzdanstvo za školske listove nije moglo pronaći nijednu pogrešku.

Sažetak

Školski list u školi stvaraju učenici, uz mentorstvo uoditelja novinarske družine. Svaki broj ima temu koju biraju učenici, uz to sadrži redovite rubrike, u svakom broju. Besplatni software omogućuje uređivanje fotografija koje se objavljuju u listu, te dizajniranje i grafičko oblikovanje koje se može raditi bez profesionalne pomoći diza-

jnera i grafičara. Uz poučnu, informativnu i zabavnu funkciju, list pridonosi i medijskom opismenjivanju učenika.

Ključne riječi: školski list, medijsko opismenjivanje

Uvod

Za grafičko oblikovanje školskog lista treba vam računalo. Neki minimum je, uz kvalitetan procesor, 8 GB RAM-a, a preporučuje se raditi na SSD-disku te imati barem 21-inčni ekran. Za kvalitetniji fotoapararat treba izdujiti barem 3500 kuna ili se koristiti mobitelom, čija je cijena u rangu iznad toga. Veliku stavku u troškovima uzima i tisak, no ne smije se zaboraviti i tzv. terenski rad, pogotovu ako je škola izvan veće urbane sredine pa trebate putovati kako bi učenici obavili razgovor sa sugovornikom.

List mora imati temu

Tema je školskog lista ono bez

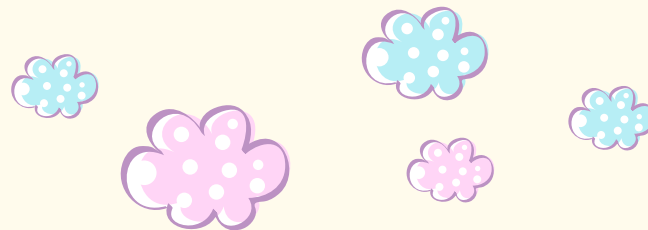
čega list ne može postojati i tema treba biti primjerena učeničkom interesu, a nikako željama učitelja ili ravnatelja - list se tada vrlo lako pretvara u školsku spomenicu. Tema broja mora biti obuhvaćena sa što više aspekata, što više novinarskih formi, popraćena s desetak rubrika koje su stalne u svakom broju. Školski list ne smije biti almanah s literarnim sastavcima. Manja je pogreška ako literarnih formi uopće u listu nema - nego ako s njima pretjerate.

Tko stvara list

U školskom listu nemaju što tražiti članci koje pišu i potpisuju ravnatelj, učitelji i stručni suradnici. Oni mogu lektorirati tekstove, s učenicima raditi korekturu, dok rad na tekstu počinje uređivanjem, a to radi glavni urednik s uoditeljem. Njihov je zadatak semantički urediti tekstove, primjereno školskom listu. Ne smiju biti predugi, osim ako je riječ o jako zanimljivoj priči koju se, uz atraktivne fotografije, smije predstaviti tada

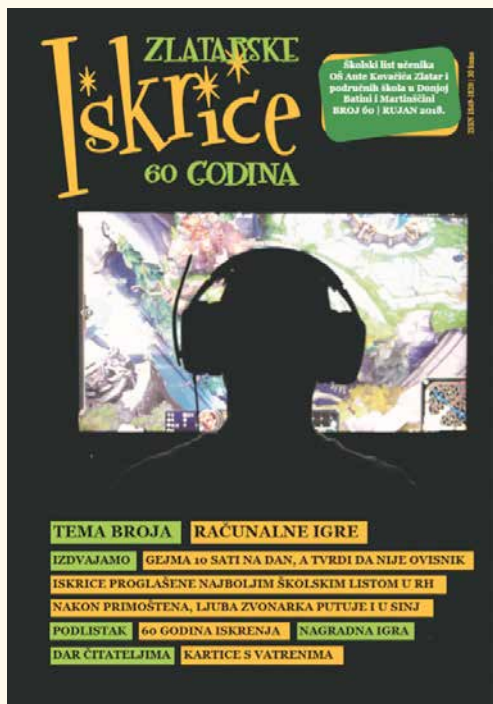
čak i na četiri stranice. Uz taj slikovni sadržaj, čitateljevu pozornost može se i mora privući zanimljivom opremom tekstuva. Dizajniranje i grafičko oblikovanje može se bez problema obaviti u školi, sve škole mogu se besplatno koristiti MS Publisherom. Ako vam to radi profesionalni dizajner izvan škole, to tada više nije dječji rad.

Fotografije u listu

Postoje četiri stranice koje su u svakim novinama - „udarne“. Naslovnica i zadnja stranica. Tu moraju biti atraktivne fotografije, kao i na pravoj duplerici, odnosno dujema stranicama u sredini lista.

Za obradu fotografija autor ovoga rada preporučuje besplatni program za uređivanje fotografije GIMP.

Nekoliko savjeta

Preporuka je da u listu budu najviše dva ili tri pisma i da se koriste njihovi rezovi, odnosno regular, bold ili italic. Preporučuje se da u listu ima što više stranica s neparnim brojem stupaca - asimetričnost pridonosi dinamici. Zlatno je pravilo da u stupcima bude lijevo poravnanje. I ne zaboravite - impressum!

Umjesto zaključka

Školski list, osim svoje informativne, zabavne i poučne funkcije - jer otvara temu i donosi mnogo različitih novosti u svojim rubrikama - odlično je i nastavno sredstvo medijskog opismenjivanja učenika.

Denis Vincek
dipl. bibliotekar i dipl. novinar
stručni suradnik - mentor
Osnovna škola Ante Kovačića,
Zlatar

denis.vincek7@gmail.com

Važnost lutke u periodu prilagodbe u mlađim jaslicama

Sanja Pavić, mag. paed. montessori odgojitelj, odgojitelj mentor

DV Osijek-PC Stribor

Dnevne aktivnosti kao što su dolazak, odlazak, hranjenje, mijenjanje pelena, odijevanje, sulačenje ili dnevni odmor, čine svojevrsan okvir u koji se uklapa sve što radi i obuhvaća značajan dio jednog dana u jaslicama.

S obzirom na angažiranost suih osjetila u procesu učenja malog djeteta, okruženja vrlo je važna sastavnica jasličkog programa. U jaslicama treba biti zdravo, sigurno, okruženje, ugodno i poticajno budući da mlada djeca te „ulaze“ u jaslice to je prvi put da dolaze u okruženje koje će jedan dio dana zamjenjivati njihovu dom dok roditelji rade. Prostor u jaslicama svakako bi trebao sadržavati mekane elemente koji će pridonijeti njihovom miru i udobnosti, kao što su jastuci, različitih oblika i veličina te mekane igračke.. Okruženje treba biti živopisno ali bez pretjeranog ukra-

šavanja. Odgojitelj treba voditi računa bez obzira što se radi o djeci mlađe jasličke dobi i da oni imaju potrebu i da u njihovoj sobi trebaju biti postavljene kutije koje će oni koristiti nakon prilagodbe u jaslicama.

Područje za razvoj krupne motorike, kutić gradnje, kutić za dramske igre, kutić za tihe aktivnosti, kutić slikovnica, kutić za razvoj fine motorike, likovno izražavanje senzorne aktivnosti.

Vanjski prostor za igru

Poznato koliko djeca vole biti na otvorenom, te koliko je vanjski prostor, ako ga je odgojitelj pažljivo osmislio dobar djeci za igru i aktivnosti u svim godišnjim dobima.

Bit kvalitetnog predškolskog odgoja, pa i onog u jasličkog, svakako je odgojitelj.

Dnevni ritam je ujetovan dobi i brojem djece u grupi, njihovom razvojnom razinom i individualnim potrebama, a odrednice njegove kvalitete su fleksibilnost, uravnoteženost i ustaljen slijed aktivnosti bez previše požurivanja i što manje

čekanja.

Sve ovo navedeno urlo je bitno kad nam prođe proces prilagodbe za svako dijete, ali ponekad roditelji imaju prevelika očekivanja da dijete kad krene u urtić jaslice mora urlo brzo prihvatiti dneuni ritam u jaslicama, a isto tako žele sigurno okruženje za svoje dijete.

Odgovitelj je taj koji je odgovoran svojim kompetencijama da pomogne djetetu i roditelju da dolazak u jaslice bude što „bezbolniji“, a isto tako ako treba i stručni tim pedagoga psiholog...

Simbolička igra jedna je od najdražih vrsta igara u ranom djetinjstvu: pomaže u razvoju socijalne kompetencije i ouslavljanju emocijama, obogaćivanju vokabulara i razvoju sposobnosti govornog izražavanja, a potiče i spoznajni razvoj, osobito kroz korištenje supstituta stvarnih predmeta. Prvi oblik simboličke igre javlja se u dobi oko godinu dana. Dijete emitira odraslog: stoji s rukama na bokovima pretvara se da razgovara s telefonom ili „čita knjigu o lutki“. Jed-

nogodišnjaci su više imitatori nego „glumci“. Pravi lončić, drvena žlica i nešto za „miješati“ poput drvenih kuglica, privući će pozornost malog djeteta. Za simboličku igru zanimljivu je djeci namještaj kućice u koji oni vole da smjeste lute s odjećom i one mekane „plišane“

Scenska lutka u jaslicama

Lutke oduševljavaju malu djecu u jaslicama, pristupačne si i zabavne. Lutku možete napraviti od svega: na banani nacrtati oči, posudite joj dopadljiv glas i djeca će vas slušati, a isto tako ao su u periodu da odbijaju hranu možda upravo banana bude motiv i za jelo.

Lutke čarape, lutke od rukavica, štampne lutke, lutke-napršnjaci napravljene od starih rukavica, sve to pomaže u periodu dolaska djeteta u jaslice, ali naravno odgojitelj treba prepoznati kad i kako djetetu se približiti s lutkom.

U dogovoru s roditeljima možete dogovoriti da dijete donese svoju najdražu lutku koja će za njega biti njegova najbolja „tješilica“

Ove godine u našoj jasličkoj skupini lutke životinja puno su nam pomogle u periodu adaptacije, jer s njima smo glumili, pjevali i plesali.... A sad funkcija lutke u našoj skupini, s prilagodbom koja je za većinu djeca „priča završena“ lutka je dobila ulogu da djeca tješe i maze novu djecu koja se prilagođavaju na jaslice. Naša posebna lutka u skupini koju djeca „hrane“ je „veliki“ krokodil.... i uvijek rado otpjevani i slavni Jež....

Drage odgojiteljice, mame, bake požurite na tavane, zapuštene i „oživite“ lutke jer upravo one kriju puno tajni koje će vaša i naša djeca ispričati njima, a u početku svake prilagodbe u jaslicama i urtiću Vi jer tako ćete u sebi probuditi dijete na radost djece koja vole da lutka priča i pjeva kad su tužni.... jer kad odrastu sjetit će se svojih su zica i lutke koja je znala tiho reći: „Ne moj plakati.... brzo će mama, tata doći.... oudje ti je lijepo voliti tebe tvoja teta Goga...“

Literatura: Nenadić S. Odgoj u jaslicama, Potjeh Imotski 2002.

KNJIGA - NAJBOLJI ČOVJEKOV PRIJATELJ

Snežana Mikulec,
odgojitelj mentor

Dječji urtić „Bedekoučina“

Priča je jedan od najstarijih oblika pismenog i usmenog stvaralaštva. Ona je neiscrpan izvor različitih poticaja za sve vrste aktivnosti i izražavanja s kojima se djeca susreću od najranije dobi. Priča za dijete predstavlja temeljno, možda i jedino sredstvo u borbi za smisao života (B. Bettelheim).

Živimo u vremenu u kojem se sve manje važnosti pridaje slušanju, čitanju i prepričavanju priča.

Slušanje priča, odnosno čitanje djeci jedna je od onih aktivnosti u kojoj bi svako dijete trebalo uživati. U predškolsko doba djeca grade spoznaje i znanja koja im omogućuju nesmetanu komunikaciju s okolinom. Dijete kroz priče uči o životu, o svijetu oko sebe i o brojnim odnosima s kojima će se susretati u životu. Djela iz dječje književnosti imaju veliku odgojnu i umjetničku vrijednost

te veliki utjecaj na cjelokupni razvoj djeteta.

Djeca slušajući priče stječu znanja i predodžbe o temama u pričama, razvijaju svoje potencijale i sposobnosti te razvijaju socio-emocionalni odnos. Djeca putem priča uče da ne smiju potiskivati svoje osjećaje već da ih osužavaju i izražavaju. Putem priča suladavaju umijeće upravljanja ljutnjom i strahovima. Također, uče suladavati suradničke vještine, što uključuje i povjerenje u suradnike te sposobnost da imaju podršku i sami budu podrška. Sve to treba djeci da što kvalitetnije razvijaju emocionalnu inteligenciju. Čitanje priča djeci pomaže u izgradnji znanja, potiče razvoj mašte, emocionalnu zrelost te proširuje i obogaćuje rječnik. Pričanje priča napamet i improvizacije pridonose doživljaju sveukupnog pričanja, gdje govornik improvizira, glumi te tako potiče djecu da budu interaktivna.

Poznato je da sva djeca vole slušati priče, pogotovo svoje omiljene bajke koje žele čuti u više naurata. Djeca bajke nesujesno shvaćaju jer su likovi u bajkama jednostavno ocrtani i

otvoreni, oni su negativni ili pozitivni i djeca se lako poistovjećuju s njima. Sva djeca se poistovjećuju sa pozitivnim likovima i tako razvijaju samopouzdanje i samopoštovanje. Djeca pomoću priča upoznaju različite ljudske sudbine te je svaka priča za njih poučna.

Djeca se mogu uživati u jednu priču i poistovjetiti s njom samo onda kad pripovjedač predočava svijet iz perspektive djeteta. Zato je važno da kod odabira priče imamo individualni pristup svakom djetetu jer utjecaj

jedne priče djece iste dobi može biti vrlo različit. Dječja mogućnost promatranja i shvaćanja priča su različita.

Djeca iz bajki izduoje ono što je povezano s njihovim interesima i potrebama tog trenutka. Ponekad je zabavno započeti priču u odgojno obrazovnoj skupini te zainteresirati djecu da dodaju nešto svoje. Isto tako možemo priču započeti i od djece tražiti da je dourše. Djeca često vole pričama dati drugačije završetke od onih koje poznaju, a isto

tako vole izmišljati „naopake priče“ u kojima nemoguće postaje moguće.

Trebali bi stalno čitati djeci i kod njih razvijati pozitivne stavove prema pisanoj riječi odnosno prema knjigama koje su jedan od najvažnijih alata u stjecanju novih znanja i vještina.

Djeca koja se svakodnevno druže s knjigama veselit će se i školskim knjigama i pokazivati veći interes za otkrivanje sadržaja u njima.

Najveću ulogu u tome imaju prvenstveno roditelji, zatim odgojitelji i svi koji sudjeluju u odgoju djece.

U našim životima postoje sjećanja iz djetinjstva kojih se svi rado prisjećamo. Ta sjećanja velikim dijelom se odnose na slušanje priča pokraj tople peći ili u toplom krevetu koje su nam pričali djedovi, bake te mame i tate.

„Knjiga je čovjekovu najbolji prijatelj koji ga vjerno čeka tamo gdje ga je ostavio“.

Konstruiranje znanja djece rane dobi

Nina Ljubičić, odg.mentor,
DV Maslačak,
Krapinske Toplice,
Toplička ulica 34

nina.ljubicic@hotmail.com,
djecji.vrtic.maslacak@kr.t-com.hr

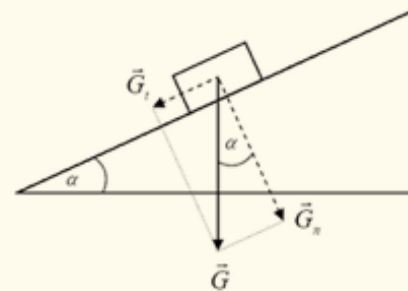
Nedvojbeno su u konstruiranju svog znanja djeca aktivi sudionici, što najzornije možemo dekodirati svakodnevnim dokumentiranjem njihovih aktivnosti. Praksa pokazuje da je proces preispitivanja ili (su) konstruiranja znanja brži ako se radi o dobro osmišljenom interaktivnom poticaju, fascinantnom mediju/materijalu ili kompetentnijem (intrinzično motiviranom) učesniku.

Prema E. Slunjski (Slunjski, E. (2008). Dječji vrtić zajednica koja uči, Spektra Media, Zagreb), konstruiranje znanja polazi od hipoteze/pretpostavke koju djete u određenom trenutku tako

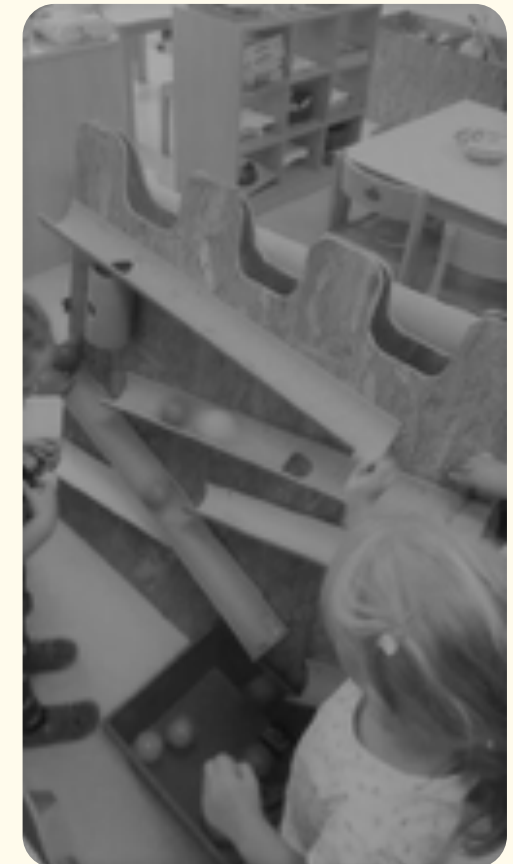
razumije. Tijekom procesa/igre/istraživanja njegova se pretpostavka mijenja pod djelovanjem kvalitetnog sociomaterijalnog okruženja. Zbog toga dijete preispituje svoju prvobitnu hipotezu i konstruira novo (autorsko) znanje, koje je i nadalje u međusobnoj korelaciji s daljim uvjetima pod kojima se realiziraju sljedeće dječje akcije.

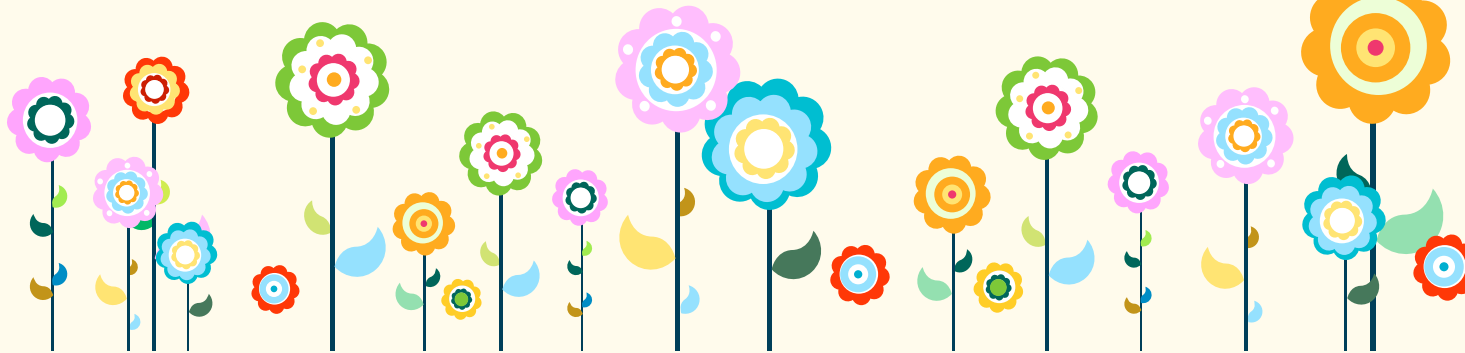
Iako u osurtu na vlastitu praksu nisam realizirala nikakvo akcijsko istraživanje s mjerljivim rezultatima, sam proces učenja djece kroz suradničku akciju i revidiranje vlastitog znanja itekako je moguće reflektirati potkrepljivanjem video i fotodokumentacije iz svakodnevnih praksi (etnografski zapisi). Približit ću jednu od situacija dječjeg (su) konstruiranja znanja uz pomoć interaktivnog "homemade" poticaja (obostrane kosine s nagibima različitih dužina i stupnjeva i loptice jednakih /različitih masa). Kosina je nagnuta ravna ploha koja može služiti kao čvrsta podloga za dizanje ili spuštanje tereta, a koristi se za analizu

i uježbanje primjene Newtonovih zakona gibanja, u kojima više sila pod različitim kutovima vuče ili gura tijelo na kosini (<https://hr.wikipedia.org/wiki/Kosina>). Djeca su kosine već neko vrijeme imala kao mogućnost istraživanja slobodnog pada loptice jednakih/različitih masa/veličina i utjecaja njihove težine na brzinu kretanja niz kosinu (težina G vuče tijelo okomito prema dolje, ali se ono ne može gibati u tome smjeru (gravitacija) jer mu se ispriječila kosina.

Moja hipoteza bila je kako će zaključiti da loptice koje imaju jednaku masu padaju u kutiju istom brzinom. Međutim,

tijekom istraživačke akcije u nju se uključilo kompetentnije dijete većeg iskustva na području proučavanja slobodnog pada lopti-

ca. Ono je poredalo sve loptice na pruu kosinu, držeći fizičku prepreku rukom da se ne odskližu (dogovorno uključujući još jedno dijete da mu dodaje loptice i trećeg sudionika da drži kutiju pri dnu i dočeka njihovu slobodni pad). Kada je dijete dignulo ruku, sui zajedno promatraju njihovo gibanje na kosinama (radilo se o desetak loptica). Slijedi dogovorna promjena uloga (samorganizirana, kao i cijela istraživačka akcija), promjena onoga koji dodaje, slaže (drži prepreku) i dočeka loptice.

Transkript razgovora (u dijalektu):

D1: "Ja bum držala sad gore ruku, da se ne skotrljaju!"

D2: "Ti drži, ja bum slagal!"

D1: "Puštam!"

D3: "Gle, brže ideju ak su sue!"

U trenutku kada D1 pušta ruku koja je na loptice djelovala kao

prepreka, loptice padaju djelujući jedna na drugu kao sila i njihovu pad postaje vidljivo brži nego što je to bio slučaj s pojedinačnim

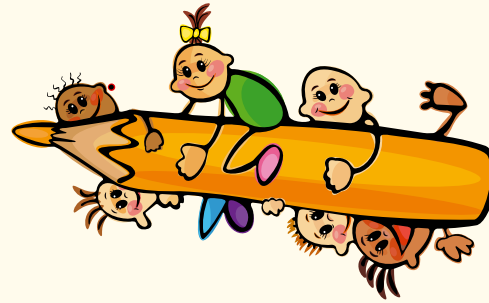
lopticama. Konstruirano dječje znanje ("Brže ideju ak su sue") možemo prikazati i relevantnom formulom (www.holo.hr Drugi Newtonov zakon, posjećeno 20.2.2018.)

$$F=ma, \text{ odnosno } a=F/m$$

Prema Drugom Newtonovu zakonu, akceleracija je proporcionalna sili koja djeluje na tijelo, a obrnuto proporcionalna masi (odnosno, brzina promjene količine gibanja tijela jednaka je sili koja djeluje na tijelo). U skladu s tim, djeci se nude loptice različitih masa i veličina - kao poticaj za dalje istraživanje odnosa istih i njihovog gibanja niz kosinu. Djeca stavljaju različite veličine/mase loptica u različite (su)odnose. Kombiniraju pad samo velikih, samo malih i na kraju jedna mala - velika - mala, te promišljaju o njihovoj brzini pada. Njihov zaključak glasi: "Brže ideju manje - jer su teže". (manje loptice su drvene, a velike su plastične)

U kombinaciju loptica za istraživa-

vanje dodaje se jedna specifične mase - jedina je punjena vodom. Djeca je vrlo brzo koriste kao onu koja prenosi svoju silu na ostale loptice manje mase i u skladu s trenutnim znanjem (i onom koje su u zajedničkoj akciji (su) konstruirali) očekuju da će time po-

stići njihovu akceleraciju.

Transkript razgovora: odgojitelj: "Što misliš, što bi se dogodilo da se zajedno s prijateljem spuštaš niz tobogan, držeći se jedan za drugog?"

dijete: "Ja bi ga pogurao jer bi sjedio iza njega"

odgojitelj: "Misliš li da biste se kretali brže ili sporije, niz tobogan - nego da se spuštaš sam?"

dijete (razmišlja): "Brže - jer smo teži!"

U praksi svakodneвно poturđujemo da djeca u kvalitetnoj interakciji (s prostorom, materijalima, uršnjacima) mogu itekako doći do novih spoznaja, odnosno konstruirati novo znanje, i bez upute odraslih.

NOVICE I ZROŽICE

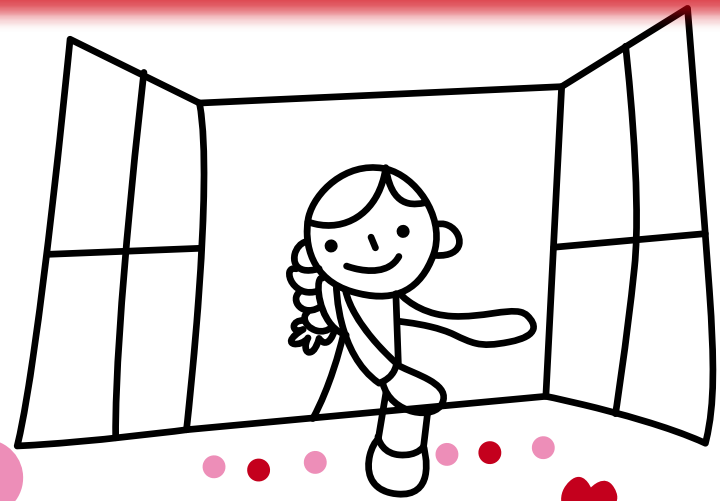
ZAVRŠNO DRUŽENJE PREDŠKOLE

U POSJETI DJELATNICI DSZS-A

U POSJETI POLICIJI

POČETAK DOGRADNJE VRTIČA

ŠARENI SVIJET U ROŽICI

SPORTSKE IGRE U KLANJCU U SKLOPU
PROJEKTA ŠTO VIŠE, TO BOLJE, TO
VESELIJE

NOVE SPRAVE NA DVORIŠTU

SPORTSKE IGRE NA NK ZAGOREC

U POSJETI ZABOČKOJ KNJIŽNICI

UOČI CVJETNICE S VLČ. JOSIPOM

NA PREGRADSKIM BERBARIJAMA

PREDSTAVA O LUDEKU ŠUMEKU

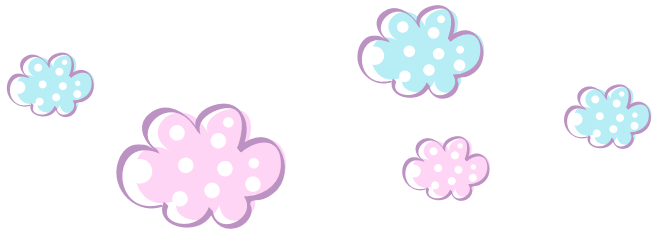

PUT PUTUJEM

PREGRADSKJE BERBARIJE

DIPLOME NA ZAVRŠNOJ IGRI

JOZO BOZO U VRTIĆU

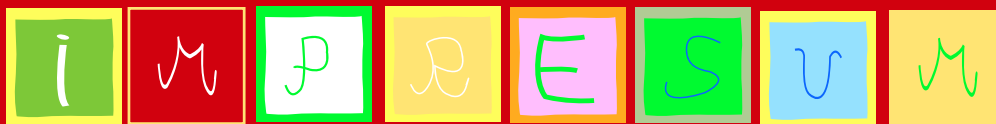

DJED MRUZ DARUJE DJECU

KOD VATROGASACA U POSJETI

Glauni urednik: GORDANA PAVLINIĆ

Suradnici: Snježana Mikulec, Sanja Pavić, Denis Vincek, Matija Krizmanić, Snježana Turković, Milana Taloš Lopar, Monika Šavorić, Antonija Vukašinović, Andrea Semajić, Martina Stojanac, Višnja Vekić-Kljaić, Ana-Marija Hercigonja, Nina Ljubičić, Ivana Malović, Danijela Groš, Anamarija Kralj, Anne-Marie Brgles, Božica Kalauz, Martina Lež, Antonela Puhek, Beti Jambrek, Maja Grozaj, Djeca iz urtića i predškole

Lektura: Mira Jelić, prof.

Grafičko oblikovanje: digital-atelier.hr

Naslovnica: crtanje od najranije dobi

Zadnja stranica: igre na obnouljenom dvorištu urtića

Tisak: Impressio Cuitković d.o.o.

Nakladnik: Dječji urtić Rožica, Veliko Trgovišće

Naklada: 200 komada

Godina: veljača 2020.

ISSN 1849-6431

